

Štev. 2.

V Ljubljani, 15. februarja 1938.

Leto 55.

Vsebina: Opozorilo naročnikom. — Odgovor „Našim Goricam“. — Doprinos k melioracijam belokranjskih stelnikov. — Mak. Apneni dušik je za gnojenje hmolja boljše gnojilo, kot se je to do danes mislilo! — Gnojenje krompirju in pesi. — Semenski oves. — Navodila o pospeševanju urejanja umetnih travlišč. — Priporočljiv način razsipavanja gnojnice. — Mikrobiologija vina. — Kako se pravilno izvede trsna rez. — Zakaj se majojo nekateri govedji zobje. — Kako prihaja in se pojavlja slinavka in marcu. — Gozdarstvo Dravske banovine. — Priprava samokolnice. Priprava malih sirčkov v gospodinjstvu. — Čebele v februarju in parkljevka na človeku. — Priprava za vezanje kravjih repov. — Dvig cen v zadnjih treh letih. — Tržne cene. — Čemu toliko gonje proti Kmetijski družbi. — Društvene vesti. — Kmet. šolski vestnik. — Književnost.

Opozorilo naročnikom.

Žrebanje nagrad naročnikom „Kmetovalca“ bo v soboto dne 26. februarja 1938 ob 10. uri v društvenih prostorih. V to svrhu sestavljena je posebna komisija iz dveh članov glavnega in dveh članov nadzornega odbora Kmetijske družbe r. z. z o. z.

Žrebanju morejo prisostvovati člani Kmetijske družbe — naročniki „Kmetovalca“, ki se tem potom vljudno vabijo.

Uredništvo.

Odgovor „Našim goricam“.

Vinarsko društvo za Dravsko banovino je začelo letos zopet izdajati lastno strokovno glasilo „Naše gorice“ in uredništvo utemeljuje ta korak med drugim tudi sledeče:

„Združitev strokovnih glasil za posamezne kmetijske panoge v „Kmetovalcu“ se radi tehnične nepopolnosti in velike politične ozkosrčnosti ni obnesla. Tako „Kmetijska družba“ kakor tudi njeno glasilo „Kmetovalec“ ne odgovarjata težnjam in potrebam slovenskega malokmetijstva in še manj našega vinogradništva.“

Te vrstice nam dajo povod, da na kratko pribijemo stvarna dejstva, ker si sicer naši čitatelji ne bodo mogli pojasniti vzroka ponovnega cepljenja v strokovni literaturi in uvideti neosnovanost očitkov.

Leta 1930, ko je mala Slovenija imela 8 kmetijsko-strokovnih listov, so se vedno pogosteje ponavljale želje kmetovalcev, da se naj vse strokovno časopisje združi v en list ter tako kmeta razbremeni plačevanja naročnin na mnogo strani. Take želje so se ponavljale v listih in izražale na občnih zborih podružnic raznih kmetijskih društev in za-

drug, ki so takšno združitev potem predlagale centralam teh združenj. Toda večina prizadetih društev ni upoštevala predloge kmetovalcev. Radi tega tudi ni prišlo do popolne združitve vseh strokovnih listov, čeprav je to težnjo podpirala Kr. banska uprava, ki je tudi obljubila kriti eventualni primanjkljaj, ako bi nastal pri izdaji skupnega glasila. Tako sta akcijo združitve strokovnega tiska sprejela samo „Vinarsko društvo“ in pa „Konjerejsko društvo“, ter z letom 1931 ukinila svoje posebno glasilo.

„Kmetovalca“, ki je postal s tem glasilo teh društev, je urejeval uredniški odbor. Prostor v listu se je razdelil sorazmerno važnosti na razne panoge pod uredništvom enega strokovnjaka, ki ga je imenovalo zainteresirano društvo. Kot pisci in uredniki so sodelovali priznani strokovnjaki in praktiki brez razlike političnega prepričanja. Ker pa akcija ni splošno uspela, ter so še vedno izhajala posebna glasila za posamezne stroke, število plačanih naročnin ni doseglo ono vsoto, s katero bi se mogli kriti stroški. Kr. banska upra-

va je sicer pokrila primanjkljaj v letu 1931, odrekla pa je nadaljnje subvencije v višini vsakoletnega primanjkljaja, kakor je bila ob združitvi obljubila. Radi tega se je moral obseg lista zmanjševati od leta do leta, ker Kmetijska družba ni več mogla sama kriti primanjkljaja. Saj Vinarsko društvo in Konjerejsko društvo v vseh teh letih nista ničesar prispevala.

„Kmetovalec“ je ostal zvest cilju od svojega pričetka pred 55 leti, ter je vedno nepristransko branil interese kmečkkega stanu in širil strokovno znanje. Smelo trdimo, da se je list vedno urejeval strogo po strokovnih načelih brez vsakih političnih ali drugih vidikov. Vsak prispevek, naj je prišel od katerekoli strani, je bil priobčen, če je le strokovno ali stanovsko odgovarjal.

Za ves ta trud in požrtvovalnost se nam očita tehnična nepopolnost in velika politična ozkosrčnost! Ne bomo se zagovarjali pred očitkom. Želimo le „Našim goricam“, da dosežejo čim prej ono tehnično popolnost in ono politično širokogrudnost, s katero se je „Kmetovalec“ vedno ponašal in se še odlikuje.

Uredništvo „Naših goric“ nam dalje očita, da „Kmetovalec“ ne odgovarja težnjam in potrebam slovenskega kmetijstva, še manj pa našega vinogradništva. V zadnjem času se večkrat sliši krilatica „malo-kmetijstvo“, kakor da je dejstvo, da naš narod predstavlja v prvi vrsti mali posestnik, šele sedaj postalo neko novo in edino zveličavno spoznanje. Kmetijska družba je bila vedno predstavnicica malega kmeta, odkar se je kmet rešil tlake. Prav jasno je to

razvidno iz delovanja Kmetijske družbe tudi v novejši dobi, posebno pa po Zedinjenju, ko je bila potom agrarne reforme zemlja pravičnejše razdeljena. „Kmetovalec“ kot glasilo Kmetijske družbe ni mogel zastopati drugih teženj kot onih, ki so mu bile določene po vsakoletnih občnih zborih. Odbor so vedno predstavljali v pretežni večini kmetje, ki so vedno zahtevali, da naj bo „Kmetovalec“ splošni strokovni list, kar je tudi v resnici bil. Podpisnik izjave uredništva g. Ivan Vesenjaka, se nikoli še ni potrudil, da napiše za „Kmetovalca“ kakršenkoli prispevek. Strokovnega seveda od njega ne moremo pričakovati, ker za to nima predizobrazbe. Pričakovati pa smo mogli od njega vsaj kakšno ideološko razpravo ali predlog, če je kot vnet zagovornik kmetijskih teženj smatral, da se je list pogrešno urejeval, ali da sicer ne zadovoljuje. Tako bi po svojih

močeh pomagal k pravi usmeritvi lista. Ker pisec tega ni storil, osebno nima kvalifikacije, da meče blato na naše delo, niti na Kmetijsko družbo, katere član je sicer, ali se njenega dela ni udeleževal.

Zelo obžalujemo, da je Vinarsko društvo moralo najti šele v osebi pisca onega glasnika, ki naj brani težnje vinogradništva na ta način, da smatra kot svojo prvo dolžnost odrekati „Kmetovalcu“ zasluge v zastopanju teženj in potreb vinogradništva. Kljub temu se bo „Kmetovalec“ svoje dosedanje usmerjenosti držal, ker smo pač trdno uverjeni, da bo naše prosvetno in stanovsko delo na polju vinogradništva še vedno potrebno in koristno našim vinogradnikom.

Sodbo o upravičenosti napada na naš list prepuščamo čitateljem.

Uredništvo.

Poljedelstvo.

Doprinos k melioracijam belokranjskih stelnikov.

Ing. B.

(Konec.)

Vsaka melioracija tal mora biti v skladu s klimatskimi razmerami in mora temeljiti na njih, sicer ne more biti racionalna.

Pridelki v Beli Krajini ne trpijo samo radi slabe plodnosti zemlje, pač pa tudi radi pomanjkanja vlage. Temu pomanjkanju pa niso vzrok podnebne prilike, temveč talne. Povprečna količina, ki pade na to zemljo je dosti velika, veliko večja od padavin v Hrvatski in Slavoniji (650 mm), in zadostuje za doseg normalnih pridelkov. Prav ta količina padavin in njihova neenaka razdelitev tekom leta je eden vzrokov nerodovitnosti in trajnega siromašenja teh tal. Zemlja se trajno izpira do znatne globine, voda odnaša raztopljena hraniva izven območja korenin kulturnih rastlin. Rastline potrebujejo določeno količino hrane, da opravijo svoje življenjske funkcije, ki so največje v poletnem času. V tem času pa je zemlja izprana po jesenskem in pomladnem deževju, množina hraniv je zelo majhna in zato je potrošnja vode večja. Ker rastline nimajo dovolj mineralne hrane v zemlji, venejo in propadejo, ostaja samo še rastlinstvo, ki ima skromne zahteve po mineralni hrani, kot je stelja (*Pteridium*) in resa (*Calluna*). Zato te dve rastlini prevladujeta na stelnških tleh.

Dejstvo, da ta zemlja postaja vedno revnejša na hranivih pod vplivom padavin, kakor tudi pod vplivom rastlinstva, kaže, da se ta primankljaj mora nadoknaditi. Povečanje množine hranjivih snovi tem tlom, je ena od osnovnih mer za njihovo melioracijo. To povečanje dosežemo le z gnojenjem s hlevskim gnojem, s katerim obenem popravljamo fizikalne, kemijske in biološke lastnosti zemlje. Iz stelnških tal so s površine absorpcijskega kompleksa izprane baze (Ca, NH₄, Mg, K itd.) in zamenjane z vodikovimi ioni. Je to torej izrazito kislota zemlja, ki ji je potrebno dati veliko količino baz.

Glavno načelo je, da je treba gnojiti ta tla z gnojili, ki so bazična (lužnata) ali vsaj nevtralna, da se ublaži kislota.

Najboljše in najcenejše sredstvo za prvo melioracijo je apno. V humidnih področjih apna ni v zemlji dovolj kot hraniva tudi takrat, če je zemlja nastala iz razpadanja apnenca oz. dolomita, kot je tukaj ta slučaj. Gnojenje z apnom je zelo potrebno, kadar je pH manjši od 5,7. Apno kot prvo gnojilo, ki ga je dodajati stelnškim tlom, nevtralizira (uniči) v zemlji kislino. Ono ohranja moč zemlje, ker ublaži škodljivo delovanje vode pri izpiranju rudnin-

skih delov iz zemlje, zadržuje fosforno kislino v zemlji, mobilizira kalij in pomaga nabiranje dušika iz zraka. Kalijeva gnojila pri pomanjkanju apna zemlji škodijo, ker povečajo njeno kislota.

Gnojenje z apnom je predpogoj za živahno delovanje koristnih mikrobov, zlasti nitrogenih bakterij (ki bogatijo zemljo z dušikom iz zraka), torej za preskrbo zemlje z dušikom. Bakterija *Clostridium pastorianum* najbolj uspeva pri reakciji pH = 6,9—7,3, azotobakter pri pH = 6,46 do 7,73. PH v stelnških tleh je izpod te meje. *Bacterium radicola* prenese sicer večjo kislota, kot te svobodno živeče bakterije, vendar pa leguminoze (detelje i. t. d.) na katerih korenju živi, rabijo velike količine apna.

Apno zboljšuje zemljo tudi s tem, da veže poedine male delce (koloide) v večje skupine in tako rahlja težko zemljo, ki se lažje zagreje in lažje obdeluje. Vidi se torej, da je gnojenje z apnom prva mera, ki jo je treba podvzeti za melioracijo stelnške zemlje.

Apna je v Beli Krajini zadosti. Od apnenih gnojil pridejo v poštev apnenec (CaCO₃), lapor, sadra (gips), manj pa žgano apno (CaO), ker to radi svojih lastnosti ne vpliva ugodno na težko zemljo. Tudi sadra se na zemlji z malo apna ne more priporočati, ker povečava kislota.

Po raziskavanju na stelnških v Liki na stelnških tleh sploh ni aktivnega fosforja. Ker je izpiranje zemlje močno, se ne sme gnojiti z velikimi dozami superfosfata. Ker je to gnojilo kislota, čeprav pod vplivom rastlin postane lužnato, ga ne moremo uporabljati na stelnški zemlji. Tomazeva žindra bi imela ugoden vpliv, ker deluje lužnato in se raztvorja samo pod vplivom zemeljskih kislin; tako je manjša možnost, da se izpere iz zemlje. Posebno pozornost zasluži vprašanje uporabe surovih fosfatov. To je najprimernejše fosforno gnojilo za zemlje humidnih področij. Lastnosti stelnške zemlje in klimatske razmere kažejo, da bi mogla biti uporaba surovih fosfatov zelo primerna za preskrbo rastlin s fosforjem. V tej obliki se fosfor manj izpira iz zemlje, poleg tega pa je 1 kg fosforne kisline v surovih fosfatih 4 krat cenejši od 1 kg fosforne kisline v superfosfatu.

Ker je izpiranje teh tal zelo močno, se da sklepati, da imajo malo kalija, saj se alkalije najlažje izpirajo iz zemlje. Že z gnojenjem z apnom se rezerva aktivnega kalija v zemlji poveča, ali to samo začasno. Z ozirom na lastnosti stelnških tal

je najboljše, da se njihova potreba na kaliju nadoknadi s **pepelom**. Pepel vsebuje cca 8—12% K_2O , velike količine apna in fosforja, razen tega ima lužnato reakcijo in je torej zelo primerno gnojilo za kislno stelniško zemljo. Imajo ga vsa gospodarstva in so stroški nabave minimalni.

Umetna kalijeva gnojila, ki so kislila, se lahko uporabljajo šele takrat, ko se zemlja dobro pognoji z apnom, ko ono iztisne vodikove ione s površine absorpcijskega kompleksa zemlje. To pa ne gre tako hitro, zlasti ne v nižjih slojih zemlje. Zato je potrebno v prvih letih melioracije stelniških tal uporabljati pepel namesto umetnih kalijevih gnojil. Od teh je pa boljše vzeti **kalijev sulfat** kot pa 40% kalijevo sol, ker je kalijev sulfat manj kisel kot pa sol, v kateri je kalij v obliki KCl. Na kislilih tleh KCl deluje kislilo, ker se kalij veže na delce zemlje, vodik in klor se pa spojita v solno kislino, ki še poveča kislino v zemlji.

Od žvepljenih gnojil pridejo v poštev, poleg pepela, amonijev sulfat, kalijev sulfat in sadra (gips). Vsa ta gnojila pa delujejo kislilo in se lahko uporabljajo šele takrat, ko je popravljen kislila reakcija v zemlji.

Že po gnojenju z apnom in ostalimi gnojili se bo zemlja obogatila na aktivnem dušiku, ker bo pospešeno razpadanje (mineralizacija) dušičnih organskih snovi, pojačano bo pa tudi delo nitrogenih bakterij. S tem pa vprašanje preskrbe z dušikom še ni rešeno. Stelniško zemljo je treba oskrbeti z dušikom še na druge načine, zlasti: z gnojenjem s hlevskim gnojem in gnojnico, zelenim gnojenjem, šele v tretji vrsti z umetnimi dušičnatimi gnojili.

Hlevski gnoj in gnojnica po svojih lastnostih predstavljata odlična gnojila za stelniško zemljo. Hlevski gnoj vsebuje vsa rastlinska hraniva, kakor tudi organsko snov z milijardami bakterij in kot tak najugodnejše vpliva na lastnosti stelniških tal. (Organska snov hlevskega gnoja popravlja fizikalne lastnosti teh težkih tal in jih dela rahla in porozna. Suh konjski in ovčji gnoj bo deloval povoljnejše nego goveji.

Drugi način preskrbe teh tal z dušikom mora biti **zeleno gnojenje**. V poštev pride intenzivno gojenje leguminoz, bodisi kot glavne ali kot vmesne kulture. V mreži korenin leguminoz je mnogo dušika, zato bo že samo gojenje teh kot živinske krme zelo ugodno vplivalo na bogatost tal in jih dela rahla in porozna. Suhl konjski in ovčji gnoj bo deloval povoljnejše nego goveji.

Ti načini preskrbe stelniške zemlje z dušikom so poceni in se lahko uporabijo na vsakem posestvu, potrebno je le racionalno ravnanje z gnojem, da se ohrani njegova najvrednejša sestavina — dušik.

Od umetnih dušičnatih gnojil je treba dati prednost nevtralnimi oz. lužnatimi pred kislimi. Tako zlasti **norveški soliter**, čigar delovanje pride najbolj do izraza v zemlji, ki je revna na apnu. Manj pa čilski soliter, ki na težji zemlji neugodno vpliva na njeno strukturo. Prav tako se more manj uporabljati apneni dušik, čeprav reagira lužnato, ker se nahaja v njem dušik v obliki, ki je

rastlinam nedostopna, in ga morajo pretvoriti v aktivno obliko mikroorganizmi (bakterije), katerih delovanje pa je v tej kislji zemlji majhno.

Pobuda kakor tudi pomoč za izvedbo in način izvedbe teh melioracij mora priti od zgoraj, ker kmetje sami bodo še dalje kosili steljo in reso namesto detelje in pšenice in preganjali živino po „pašnikih in planinah“ mesto po urejenih pašnikih. Ko pa bodo ti ogromni kompleksni pretvorjeni v plodno zemljo, bo belokrajinski kmet malo lažje zadihal. Te vrstice pa imajo namen opozoriti na vprašanje.

Mak.

Ing. Teržan — Ruše.

Mak je enako važna rastlina za pridobivanje olja kot oljna repica (rips) ali solnčnica. Mak rodi sicer slabše kot oljna repica, toda makovo seme vsebuje okrog 50% olja, vsled česar da mak, četudi pri manjšem pridelku semena, večjo količino olja kot jo da oljna repica.

Makovo olje je zelo fino, svetle, zlatorumene barve, zelo okusno in priljubljeno jedilno olje. Ostanek olja, ki se iz makovega semena ne da sprežati ter se ga more iztisniti le iz vročega semena, je temne barve. To makovo olje se uporablja v tehnične svrhe, predvsem za izdelavo mila.

Makove oljne pogače so zelo krepka, beljakovinska krma. Mak ni tako občutljiv glede bolezni in škodljivcev kot repica in je vsled tega tudi v pridelku **sigurnejši**. Mak uspeva na količkaj dobri zemlji, posebno dobro mu odgovarja dobra peščena ilovica in slične vrste zemlje v dobrem kulturnem stanju. Podnebje mu ugaja takšno, kot je naše podnebje v vinorodnih krajih. **Vsled tega bi lahko postal mak važna in zelo koristna kultura tudi v naših vinorodnih krajih.** Če bi se osnovala v teh krajih zadružna industrija za pridobivanje makovega olja, bi lahko naši vinogradniki vse one lege, ki niso za kakovostno proizvodnjo vina dovolj dobre, spremenili v makove vrtove! S tem bi si pridobili nov vir dohodkov in ne bi bili več izročeni na milost in nemilost konjunkturam na vinskem trgu, ki v nobenem slučaju ne obeta dovolj dobre cene vinu naših malih vinogradnikov.

Pri pripravljanju zemlje za setev maka moramo skrbeti za **globoko obdelovanje tal**. Zemlja mora biti prstenasta in brez plevela! Oranje,

ozir. kopanje zemlje v jeseni, predno zapade sneg, je bolj koristno kot spomladansko obdelovanje zemlje, ker nam preko zime pomaga mraz zemljo zrahljati, da postane bolj sipka in prstenasta.

Pred setvijo moramo zemljo dobro pognojiti z umetnim gnojem, katerega potrosimo na surovo brazdo in ga z brano dobro z zemljo pomešamo in zabranamo. Če imamo dovoljno hlevskega gnoja, ga moramo že v jeseni plitko zaorati, ozir. zakopati. Če nimamo dovoljno hlevskega gnoja, potem **gnojimo z nitrofoskatom II, 5—8 kg na 1 ar.** Gnojenje s hlevskim gnojem tik pred setvijo ne odgovarja, ker zahteva mak takoj, ko začne izhajati, večje množine dušika in kalija, pozneje pa, ko cvete in gre v glavice, še mnogo fosforne kisline. Zategadelj je na mestu edino **popolno gnojenje**. Od pravega časa setve je mnogo odvisno. Najboljši čas setve maka je takrat, ko začne odganjati vinska trta. Njiva mora biti dobro pobrana in povaljana, tako da drobno seme ne pride pregloboko v zemljo. Na 1 ar sejemo 4 dkg makovega semena (na 1 ha = 3—4 kg). Mak sadimo v 35—40 cm oddaljene vrste. Paziti moramo na dobro in zdravo seme!

Mak raste od početka (zelo) počasi. Zato ga moramo večkrat okopavati in pleti.

Mak žanjemo, ko postanejo glavice usnjate barve in seme v njih škropoče. Žetev in mlačva se vrši v večjem obratu lahko na isti način kot pri žitu.

Vprašanju gojitve maka in pridobivanju makovega olja naj bi posvetili naši kmetovalci večjo pažnjo. Industrija olja in mila pa naj bi to

akcijo podprla. Pridelovanje maka bo našemu malemu kmetu in viničarju lahko nudilo nov vir dohodkov, ki jih krvavo potrebuje. Oljnate pogače bi mu zelo dobro došle za krmljenje svinj in volov, ter bi se na ta način zopet povečali dohodki in zboljšala prehrana, zlasti otrok, ki je pri današnjih razmerah vse prej kot dovoljna in pravilna za zdrav razvitek bodočih generacij!

Apneni dušik je za gnojenje hmelja boljše gnojilo, kot se je to do danes mislilo!

Prof. hmeljarske šole v Saaz-u, dr. ing. Linke, je delal več let točne gnojilne poskuse z najrazličnejšimi umetnimi gnojili. V svoji najnovejši razpravi opisuje tudi učinek apnenega dušika na kakovost in pridelek hmelja, ter pravi:

„Apneni dušik zasluži mnogo večje spoštovanje in paznjo od strani hmeljarjev, kot jo je užival do danes. Neoziraje se na to, da je apneni dušik najcenejše dušično gnojilo, povzroča tudi dober in kakovosten pridelek. Res je, da imajo nekateri hmeljarji slabo mnenje o apnenem dušiku. To pa nastane vsled tega, ker uporabljajo apneni dušik za gnojenje hmelja šele pozno spomladi. Če bi gnojili svoja hmeljišča z apnenim dušikom že v jeseni ali zgodaj spomladi (februar-marc), potem ne obstoja nobena bojazen, da bi hmelj (kubule) postal radi gnojenja debel in grobolistnat in da bi vršički kobil porumeneli.

Tudi naši, v Savinjski dolini izvršeni poskusi so pokazali, da se dosežejo izvrstni uspehi tako z apnenim dušikom kot z nitrofoskalam-I, če se to gnojilo raztrosi po celem hmeljišču zgodaj spomladi, ozir. pri kraju zime (meseca februarja!). Razume se, če ni preveč snega in je hmeljišče deloma kopno.

Apneni dušik uniči tudi razne škodljivce v hmeljišču, kot bolhe, ličinke, voluharje itd. Uspeh je celo zelo dober, če se apneni dušik v ta namen zabrana v hmeljišče že v jeseni.

Gnojenje krompirju in pesi.

Sprejeli smo sledeči dopis.

Kot večletni naročnik „Kmetovalca“ in član Kmetijske družbe vljudno prosim pojasnila na dvojce vprašanj. Zadeva ni samo privatna, ampak bo pouk koristil tudi drugim. Najbrže je „Kmetovalec“ že večkrat obrazložil obojno vprašanje, vendar se važne reči sme, celo mora večkrat poudarjati in razlagati, da kaj zaleže.

1. Letošnja knjiga Mohor, družbe „Krompir“, po vsej pravici poudarja važnost kalija za krompir. Isto je poudarjal že tudi „K.“. Vendar pa nisem mogel najti v knjigi način, kako se kalijeve sol zemlji dodaja. Na str. 16. pravi, da gnojimo s kalijem pozimi ali v zgodnji spomladi, pa ne pove kako. Tudi je različno, če je jeseni bilo že pognojeno in zorano ali pa ni bilo pognojeno, ampak le zorano „praha“, ker marsikdo jeseni nima gnoja, ali pa jeseni ni bilo še nič pripravljeno. So torej tri možnosti. Če se gnoji s kalijevo soljo ob oranju, ali se potresa na gnoj, ali, ko je že zorano in se jo z brano prevleče, kakor n. pr. žito, da pride v zemljo. Ali se kal. sol sme zmešati s fosfatno žlindro in se to oboje potrosi? Ali je bolj ekonomično gnojiti s fosfatno žlindro ali s superfosfatom? Glede čilskega solitra bi vprašal ali se pomečlje pri okopavanju (str. 16.) ali osipavanju kar po njivi, ali se doda posamezni rastlini, oz. grmu posebej in koliko?

2. Tisoči so brali v Mohor. koledarju na str. 97. „Pitanje živine“, kjer g. A. Oblak silno hvali superfosfat. Človek se boji, če ni to le subjektivna ocena, ki jo ima gospod iz prakse. Že zgoraj sem vprašal, ali je bolj ekonomično gnojiti s superfosfatom ali s fosfatno žlindro. Človek bi mislil, da superfosfat hitro in kratko časa deluje, zato je bolj za njivo, fos. žlindra pa več let, zato je bolj za travnik. Zakaj omenja g. Oblak superfosfat? Kaj je res?

Za odgovor, morda v obliki člankov v „Kmetovalcu“ se toplo zahvaljujem.

Odgovor: Kalijevo gnojilo je sol, ki se v vodi topi in ki jo veliko deževje lahko izpere v globokejšje sloje, kjer jo rastline težko ali pa sploh ne izkoristijo. V stepskih krajih, kjer v času suše voda iz globokejših slojev zopet donaša na površino razne soli, se izpiranja ni toliko bati in zato se v teh krajih priporoča gnojenje v jeseni. Gnojenje v jeseni, dokler je v zemlji še aktivna mikrobna flora, je mnogo bolj učinkovito, ker te bakterije vežejo kalij in ga varujejo pred izpiranjem. V naših krajih z obilnimi padavinami pa moramo upoštevati možnost izpiranja in po tem se ravnati pri gnojenju, saj v naših izpranih (podzolah) zemljah, vsled njihove neprimerne strukture ne moremo računati s povračilom izpranih soli iz globokejših slojev. Če je mogoče, bomo zgodaj v jeseni raztrosili kalijevo sol na plitko preorano strnišče. Če imamo čas, ga bomo še plitko pobranali. Neobhodno potrebno pa to ni. Pri pravilni obdelavi polja za krompir ali peso, bomo potem čez 14 dni, ko je plevel iznikel, polje globoko preorali in ga pustili čez zimo v sirovi brazdi, da dobro premrzne. V toplem času jeseni bodo bakterije pred mrazom imele dovolj časa, ko njihovo življenje otrpne, da presnujejo kalij v obliko, ki jo zimska moča ne bo mogla izprati.

Ako smo jesensko gnojenje zamudili, potem nam ostane zimsko in pomladansko

gnojenje. Zimsko gnojenje bomo obavili predvsem na težki zemlji in sicer bomo trosili na sirovo brazdo. Gnojiva ne bomo pobranali, saj ga bo zimska moča sama izprala v zemljo. Gnojenje bomo obavili v decembru ali januarju, kakor hitro je mogoče stopiti na polje, bodisi da je zmrazilo, bodisi da se je toliko osušilo na površini.

Za vse lahke peščenate zemlje pride v poštev le spomladansko gnojenje 14 dni pred setvo ali saditvijo krompirja. To gnojenje bomo plitko zaorali ali pobranali, kakor to pred setvo vedno storimo, da se zemlja poprej zopet vleže.

Včasih se na srednje težkih zemljah gnojenje razdeli na 2 obroka in sicer polovico kot zimsko gnojenje, drugo polovico pa pred setvo ali takoj po saditvi kot vrhno gnojenje.

Kalijevo sol lahko z vsakim gnojilom mešate. Na travnike in deteljišča jo pa potrosite v zimi ali zgodaj spomladi in jo pobranate, čim se je zemlja toliko osušila, da se pod brano drobi.

Uporaba fosfatne žlindre, oziroma superfosfata zavisi od cilja, ki ga zasledujete. Superfosfat takoj deluje in za to ga uporabljamo k vsem poljskim enoletnim usevom, ki hrano takoj rabijo. Nasprotno pa uporabimo fosfatno žlindro za večletne useve ali stalne kulture kot deteljišča, travnike, sadonosnike, vinograde i. t. d. Žlindro treba zgodaj v jeseni trositi, ker rabi delj časa za presnavljanje v za rastlinam dostopno hrano. Vsa umetna gnojiva, torej ne samo dušična, podaljšujejo vegetacijsko periodo, če se jih ni v jeseni ali vsaj v zimi raztrosilo. Posebnost fosfatnih gnojil je, da se nam pri njih ni bati izpiranja in da z njimi lahko gnojimo na „zalogo“. Za to je tudi s superfosfatom gnojiti po možnosti že v jeseni, da se izognemo podaljšanju vegetacijske periode. Posebno pa to treba upoštevati pri apnenem dušiku in pri njegovih mešaninah, ker se to gnojilo že itak težko presnavlja in zelo vpliva na bujno rast. Vendar tudi ta dušičnata gnojila lahko uporabimo s pridom na vseh pravih krompirjevih zemljah, čeprav smo jih trosili šele spomladi.

Izjemo napravimo pri čilskem solitru, ki je v vodi topljiva sol in se torej lahko izpira. Uporabljamo ga glavno kot vrhno gnojilo bodisi pri žitu, bodisi pri okopavinah. Lahko se ga daje tudi posebno vsaki rastlini, bolje pa ga je trositi na široko, saj se korenine rastline itak razširijo. Ker je čilski soliter razmeroma drag, ga uporabljamo le pri dobičkanosnih kulturah, ali če moramo kakšnemu usevu hitro pomagati.

Stojimo tik pred spomladanskim gnojenjem. Po lanskoletnih poskusih v naši banovini se priporoča sledeči način gnojenja. Kalijeve sol naj se pomeša z apnenim dušikom, nakar se enakomerno posipa po njivi. Še isti dan se lahko raztrosi superfosfat. Ko je gnojenje izvršeno, naj se zemlja plitko zaorje ali vsaj pobrana in zemljo pusti 2 do 3 tedne stati do setve.

Glede količin raznih umetnih gnojil naj velja za krompir in peso sledeče načelo. Na 1 oral trosimo v kg:

Priporočamo članom, da pri izbiri semena postopajo previdno, ker pregovor pravi: „Kakor boš sejal, tako boš žel.“

	Pri temeljnem gnojenju z normalno količino hlevskega gnoja		na negnojeni ali premalo gnojeni	
	na lahki	na težki	na lahki	na težki
	zemlji		zemlji	
apnena dušika . . .	180	150	120	100
superfosfata	150	130	100	80
kalijeve soli	200	180	150	100

Kdor je zamudil pravočasno gnojenje s kalijevo soljo, naj uporabi mesto nje žvepleno kislj kalij, ki vsebuje za $\frac{1}{3}$ več čiste kalijeve hrane. Gnojivo lahko sipa tik ali takoj po saditvi krompirja in sicer za približno $\frac{1}{3}$ manj kot kalijeve soli.

Članka g. Oblaka nimamo pri roki, da bi mogli proučiti zvezo v kateri hvali superfosfat z ozirom na prehrano živine. Delovanje fosfatnih gnojil je v tem, da je n. pr. žito bolj kleno in vsebuje več beljakovin, a slično deluje tudi na vse ostale rastline. Razen tega, ker je fosforna kislina vezana na apno, rastline vsebujejo več apna in je njihovo tkivo odpornejše proti poleganju. Fosforna kislina, seveda če je v pravem razmerju z drugo hrano, prepreči bujno rast, kar se vidi v krajšem ali močnejšem stebli in v skrajšanju vegetacijske dobe. Iz tega je jasno, da poraste hranjiva vrednost rastlin in plodov za prehrano živine, posebno za mlado, ki rabi beljakovine za zgradnjo telesa, oziroma apna za gradnjo kosti. Boljša beljakovinska hrana je zelo koristna tudi za molzne krave ali pa breje, ker povzroča obilnejše izločevanje mleka in se tele bolje razvija v materinem telesu.

Semenski oves.

Naš domači oves se je v zadnjih letih toliko izrodil, da je nujno potrebno seme izmenjati. Pri tem treba upoštevati, da v dolinskih predelih najbolje uspeva beli švedski oves z visoko in močno slamo ter debelim zrnjem, medtem ko so za hribovite in planinske lege priporočljive rumene vrste, ki imajo krajšo slamo, vsled česar so odporne proti poleganju ter rode drobno ali zato težko in obilno zrnje.

Vsled vremenskih neprilik lansko seme občenito ne zadovoljuje ter je gotovo, da v zadnjih letih še nikoli ni bilo sejano tako slabo seme kot bo to letos slučaj. Kmetijska družba bo imela na zalogi originalno seme oplemenjenih vrst državne selekcijske postaje na „Belju“, rumenih in belih vrst, ki ga bo prodajala po zmernih cenah. Preskrbela bo tudi originalni švedski oves iz Čehoslovaške, ki pa bo vsled večjih stroškov za približno din 1.— pri kg dražji kot seme domačega izvora.

Naročnikom semenskega krompirja.

Na naš poziv glede skupne nabave inozemskega semenskega krompirja se je največ naročnikov priglasilo za vrsto „Böhms Ackersegen“. Od drugih vrst je naročenih

Travnništvo.

Kr. banska uprava objavlja sledeča navodila o pospeševanju urejanja umetnih travnišč.

1.

Za izboljšanje travništva podeljuje kraljevska banska uprava dravske banovine prosilcem podpore za nakup semen in umetnih gnojil, ki so potrebna za napravo umetnih travnišč (stalni travniki in pašniki, menjalni travniki, deteljne mešanice, dosetev travnikov, semenska travnišča, učna travnišča).

2.

Kraljevska banska uprava objavi vsem okrajnim načelstvom do 1. oktobra vsakega leta rok za predložitev prošenj. Ako to ni posebej določeno, velja za poslednji rok 30. november.

3.

Kdor želi dobiti podporo za napravo umetnih travnišč po predpisih teh navodil, se mora prijaviti kmetijskemu referentu pristojnega okrajnega načelstva najpozneje do 15. novembra in lastnoročno podpisati prijavnico po obrazcu 1.

4.

Na podlagi došlih prošenj bo kraljevska banska uprava izdala prosilcem odloke, za katero množino semena in gnojil ter v kakšnem znesku se podeljuje podpora, vse to v mejah proračunskih možnosti.

5.

Prijavljenci bodo nato nabavili seme sami in sicer pri tvrdki, ki bo vsako leto pravočasno označena, ter plačali njim pripadajoči del vrednosti semena takoj pri prevzemu, ostali del pa bo plačala kraljevska banska uprava naravnost tvrdki.

Tudi za umetna gnojila je postopek isti; prosilci bodo na podlagi rešitve kraljevske

tako mala količina, da bi bila dobava radi stranskih stroškov predraga in naročnikom gotovo ne bi vstregli, če bi jim seme dobavili po ceni, ki bi bila za 300% večja od cene za domače blago.

Cena semenskemu krompirju „Böhms Ackersegen“, ki je v sosedni Avstriji pri primerjalnih poskusih dosegla v zadnjih 2 letih največje donose, ter je odporna proti krompirjevemu raku in gnilobi, bo znašala franko postaja Maribor din 1.60 za kg. Originalna vreča od 75.— kg brutto za netto, vključno vreča, v kateri količini se bo krompir samo oddajal, stane torej din 120. Pripomnimo, da je semenski krompir priznan od avstrijske priznavalne komisije.

Ker smo semena naročili več, kot imamo naročil, zamorejo eventualni interesenti istega še naročiti, seveda dokler zaloga traja. Omenjena vrsta je pozna in ima rumeno meso.

banske uprave gnojilo sami naročili ter plačali svoj pripadajoči del pri prevzemu.

6.

Ako bi prijaviteljenec naročil manjšo količino semena, kakor mu je bila odobrena podpora, bo dobil samo ustrezajoči del podpore.

7.

Podporo za seme in umetni gnoj bo kraljevska banska uprava podeljevala prosilcem v mejah proračunske možnosti v sledeči višini:

posestniki, ki imajo do 8 glav velike živine, dobijo k nabavni ceni 50% prispevka,

posestniki, ki imajo do 12 glav velike živine, dobijo k nabavni ceni 40% prispevka,

posestniki, ki imajo do 18 glav velike živine, dobijo k nabavni ceni 30% prispevka.

Kdor ima nad 18 glav velike živine, sprejme podporo za seme le izjemoma.

Posamezen posestnik more dobiti podporo za ureditev največ 1 ha umetnih travnišč.

8.

Kraljevska banska uprava prispeva s semenom in umetnim gnojilom le tedaj, ako so dani vsi pogoji, da bo umetno travnišče dobro uspelo. Ti pogoji morajo biti razvidni iz točno izpolnjene prijavnice. Prednost uživajo posestniki, ki imajo travnik ali pašnik dreniran, ki imajo urejeno gnojišče in so člani kake kmetijske organizacije. Okrajni kmetijski referent skrbi pri predlaganih prošnjah, da se prispevek razdeli čim bolj enakomerno med posamezne kraje in da pride zlasti v kraje, kjer je potrebno z vzgledom poučiti in pridobiti posestnike za urejanje umetnih travnišč.

9.

Okrajni kmetijski referent nadzira pravilno uporabo semen in gnojil. Uspelo umetno travnišče vpiše nato v kataster umetnih travnišč, ki ga vodi po obrazcu 2. Prepis katastra dostavlja kraljevski banski upravi vsako leto do 1. decembra. Istočasno obvestijo okrajna načelstva vse občinske urade v svojem področju, pri katerih posestnikih v okraju so umetna travnišča urejena. Občinski uradi razglasijo njihove naslove po običajnem načinu in pozovejo kmetovalce, da si ogledajo njihova umetna travnišča.

Priporočljiv način razširjanja gnojnice.

Napreden gospodar posveča posebno pažnjo spravljaju gnoja in tudi gnojnice. Pri mnogih kmetovalcih najdemo že betonirana gnojišča, kjer se poleg gnoja zbira tudi gnojnica, ki je za napredek našega poljedelstva velike važnosti. Razveseljivo je, da kmetovalci čim bolj spoznavajo veliko vrednost gnojnice za zemljo, ker dosedaj se je navadno otekala v zemljo in je brez vsake koristi izginila.

Gnojnica se v podolgovatih sodih razvaža po njivah, katerim se enostavno izbije čep, tako da se gnojnica v debelem curku raztoči po njivi. Je li ta način gnojenja pravilen? Gotovo ne. Oni del njive po katerem je šel voz je preveč gnojen, del, po

katerem voz ni vozil, pa sploh ni pognojen. Pa tudi sicer ni takšno gnojenje enakomerno. V početku, ko je sod še poln, se gnojnica raztaka v močnejšem curku, čim manj pa je gnojnice v sodu, postaja curek tanjši, ker je pritisk manjši. Slika pred žetvijo na tako pognojenem polju je kaj čudna. Navadno se opaža že pri rasti velika razlika, med preveč pognojenimi in sploh ne gnojenimi deli zemlje.

V Avstriji je že zelo dobro uveden zelo praktičen in nepogrešljiv stroj „Turbo“ (slika med oglesi) za razpršenje gnojnice. Ta stroj gnojnico po celem zemljišču enakomerno razprši. Stroj sam je pritrjen na dvokolesnem vozičku, katerega železna kolesa imajo nazobčkane kolesnice, kar prepreči drsenje in omogoča vožnjo po vsaki terenski legi. Širina med kolesi se lahko poljubno razširi od 80 do 105 cm. Ko je voz z gnojnim sodom na za gnojenje določenem zemljišču, se priveže stroj na voz in se sodu izbije čep, nakar gnojnica teče v lijak stroja. Na spodnjem delu lijaka, ki se nahaja v sredini nad kolesi, so pritrjene 4 cevi, katere pri vožnji stopijo potom zobne prestave v rotacijo. Gnojnica, ki se skozi lijak izliva v vrteče se cevi, brizga gnojnico skozi iste v širini od 8 metrov naokoli, to je: na vsako stran 4 m. Širina curka je odvisna od brzine s katero gre voz preko njive. Konstrukcija stroja je zelo močna, vendar tehta ves stroj le 60 kg.

moštna flora z dozorevanjem grozdja zboljšuje, pozneje pa poslabša. Mošči s precejšnjimi kislinami prevrejo lažje brez napak, kakor mošči, ki imajo malo kislin. To radi tega, ker kislina ovira razvoj škodljivih organizmov. Z dozorevanjem grozdja se kislina zmanjšuje, pri popolnoma zrelem se začne tudi v precejšnji meri razkrajati. V južnih krajih ni priporočljivo pustiti grozdje preveč dozoreti, ker je za kipenje brez napak kislina potrebna in je radi tega umetno dodavanje kisline tudi dovoljeno.

Pri kipenju je potrebno preprečiti dostop zraka do moštov, da oviramo razvoj škodljivih mikroorganizmov, ki povzročajo bolezni; s tem pospešujemo tvorbo gliv, ki delajo alkohol. Kanove glive in očetne bakterije se razvijajo le takrat, če imajo zadosti zraka. Radi tega pri napravi belih vin ne pustimo delj časa ležati v odprtih posodah tropin, temveč jih prešamo takoj. Nadaljnji zaključek tega spoznanja je bila vpeljava kipelnih veh in cevki med kipenjem kot pokrivala pri vehi. S tem je doseženo, da je prostor nad kipelnim moštom trajno pokrit z ogljikovim dioksidom in s tem preprečen dostop kisika iz zraka. Isti namen ima tudi dopolnjevanje soka po kipenju.

Pri rdečih vinih ni tako lahko preprečiti dostop zraka, ker se kipenje mošta vrši na tropu, z namenom, da se izvleče iz grozdnih lupin čim več barvila in vino tem bolje pobarva. Ker siliho pri kipenju tropine navzgor, je stalna nevarnost, da pridejo v dotik z zrakom in da se razvijajo očetne bakterije. Zato je skrbeti, da se tropine držijo vedno pod površino mošta. Ravno radi tega imajo rdeča vina ponavadi vedno več očetne kisline kot bela. Uporabljajo se razni leseni pokrovi, ki držijo tropine pod površino tekočine in pokrivala s kipelnimi vehami, v katerih se s pomočjo ogljikovega dioksida prepreči dostop zraka do tekočine. Kljub vsem tem previdnostnim meram je težko popolnoma onemogočiti dostop zraka.

Gojitev čistih vinskih kvascev za vinarstvo je v znatni meri pripomogla k zboljšanju kipenja moštov. Ogromna večina vin prevre še vedno samo z glivicami, ki jih vsebuje mošt sam. To kipenje je, seveda če se izvrši po najnovejših izkustvih, precej podobno kipenju s čistimi kvasci in za prakso popolnoma zadostuje.

Pravzaprav bi se moralo kipenje s čistimi vinskimi kvasci vršiti tako, da bi se pred dodatkom čistih glivic morali zamoriti vsi živeči organizmi v moštu, na kar bi se šele dodane

Vinarstvo in kletarstvo.

Mikrobiologija vina.

Inž. Golob Fran, v. d. ravnatelj.

(Nadaljevanje.)

Zboljšanje mikroflore v moštu.

Izvajanja iz novejših bioloških spoznavanj. Gojitev vinskih kvascev. Žveplanje in razsluzenje mošta. Čiste glive za posebne namene.

Vrenje je osnovni pojav pri nastanku vina. Pri tem napravljene napake se dajo le redko popraviti. Vrenje daje vinu njegov kvalitativni izraz. Napake lahko trajno izkazuje najdragocenejši mošt.

Mošt lahko primerjamo s pisanim botaničnim vrtom z mikroskopično-malimi rastlinicami: raznovrstne glivice, razne bakterije in plesni. Za vse te je mošt idealna redilna substanca. Razvijajo se tembolj, čim ugodnejša je zanje sestava mošta in temperatura. Namen pri strokovnjaški izdelavi vina mora biti, da po možnosti onemogočimo razvoj škodljivih organizmov, koristnim pa pomagamo, da se čim hitreje in lepše razvijajo. V normalnih razmerah že narava sama pripomore do tega, da

se razvijajo v večji meri koristni organizmi, predvsem glivice, ki proizvajajo alkohol. Ta zastruplja hranilno snov ostalim organizmom in ovira njihov razvoj. Že 4% alkohol toliko ovira škodljive organizme, da je njihov nadaljnji razvoj onemogočen. Slučaj pa tudi lahko nanese, da se vrenje ne razvija ugodno in vinske bolezni so tu.

Zato so že od nekdaj poskušali vplivati na razvoj vrenja vinskega mošta z raznimi previdnostnimi merami. Slabo in gnilo grozdje je treba odstraniti, posebno pri kvalitetnih vinih. Zato se vrši podbiranje. Pri plesnivem grozdju je treba razlikovati med zelenim ali kislim grozdem, ki je plesnivo, in med grozdem s plemenito plesnijo. Plemenita plesen zviša pri gotovih belih vinih v veliki meri njihovo kakovost, zmanjša pa množino.

Pravilno izbran čas za trgatev vpliva na vrenje zelo ugodno, ker se

glivice same razvijale. To bi bilo teoretično pravilno čisto kipenje, ki je v praksi težko izvedljivo in v vseh slučajih tudi ne bi bilo dobro; kajti v slučaju potrebe bi potem morali dodati tudi bakterije, ki razkrajajo kisline.

Večinoma ni potrebno uničiti moštne organizme pred dodatkom čistih glivic, ki mošt hitro in prav dobro prevrejo, seveda, če smo razvoj organizmov mošta s primernim žveplanjem po možnosti zadržali, dodali pa zadostno množino mošta, ki je cepljen s čistimi glivicami, ki so se v moštu razmnožile in ga spravile v burno vrenje. Doseženo je s tem, da so glivice, ki proizvajajo alkohol, v velikanski premoči po številu napram ostalim organizmom in tvorijo čimprej vsaj 4% alkohol, ki ga škodljivi organizmi ne prenesejo ter so na ta način ovirani v nadaljnjem razvoju. Z večletnimi poskusi se je ugotovilo v ta namen potrebna množina glivic, ki znaša 100 milijonov glivic na 1 liter grozdnega mošta. V praksi je to doseženo takrat, če dodamo na 100 litrov mošta 2 litra dobro kipelnega mošta. Pri tem postopku je potrebno, da se vsaka gliva samo 25 krat razmnoži in v 24 do 48 urah se pri ugodni temperaturi nahaja mošt v burnem vrenju.

Za končni uspeh je zelo važno, da je dodana zadostna količina čistih glivic ob pravem času, še predno so se razmnožili organizmi, ki jih vsebuje mošt sam, torej takoj po prešanju.

Omenjeno dejstvo, da je pravilen potek kipeanja zajamčen šele takrat, ko kipelna tekočina vsebuje 4% alkohola, je napotilo nekega francoskega raziskovalca do takozvanih poskusov „kipenja nad 4“, ki se je dobro obneslo posebno takrat, če je treba prevreti velike količine enakega vina. Ta postopek je silno enostaven: novemu neprevrelemu moštu dodamo toliko mošta, ki je v glavnem že pokipel, da vsebuje mešanica 4% alkohola.

Vsekakor je žveplanje mošta danes najbolj razširjen in uspešen postopek, da zadržujemo razvoj organizmov, ki se nahajajo v moštu, in pospešujemo kipeanje s čistimi kvasnicami. Izkazalo se je namreč, da so ravno oni organizmi, ki za pravilno kipeanje niso koristni, najbolj občutljivi napram žveplu. Zelo so občutljive napram žveplu dioksidu mlečne in očetne bakterije. Pa tudi razne vrste glivic, ki so naravnega izvora v moštu so tem občutljivejšše napram žveplu, čim manjšo kipelno vrednost imajo.

Iz tega je razvidno, kako je že od narave same vse vzorno urejeno; na podlagi teh zaključkov je kletarju potrebno le skrbeti, da izloči vpliv škodljivih organizmov, razvoj za kipeanje najboljših gliv pa pospešuje.

Večina glivic prenese brez nadaljnjega količine 100 mg SO₂ v litru in celo več. Tudi je znano, da lahko prilagodimo glivice na zelo visoko množino SO₂, tako da se v slučaju potrebe prevro mošti, ki imajo do 300 mg SO₂ v litru. Te vrste glivice se prodajajo pod imenom sulfite kvasnice. Z dodatkom SO₂ se vrenje mošta zakasni, pri 100 mg na liter za 3 dni, pri 200 mg na liter za 2—3 tedne. Pozneje pa poteka vrenje pri uporabi sulfitnih kvasnic ravno tako hitro in tvori se ista množina alkohola kot pri kipeanju nežveplanega mošta.

Pri izdelavi kvalitetnih vin se z žveplanjem mošta često zakasni vrenje v ta namen, da se mošt nekoliko vsede, zato da ga po dveh dneh pretočimo čistega v posode, kjer naj nato prevre. Ta postopek imenujemo razsluzenje mošta. Trop pustimo ločeno prevreti in dobimo še popolnoma zadovoljivo vino, ko smo ga očistili z ogljem in filtrirali skozi azbest. Z razsluzenjem se odstranijo iz vina vse one snovi, ki dajo vinu neprijeten duh in okus. Razsluzenje je neobhodno potrebno in sicer tudi pri navadnih vinih tudi takrat, kadar je grozdje gnilo.

Pri žveplanju mošta je paziti, da se količina žvepla odmeri primerno kvaliteti mošta. Mošt, ki ima mnogo kislín, mora vsebovati bakterije, ki

razkrajajo kisline, in ne biti preveč žveplan, da bi se te bakterije ne zamorile. V tem slučaju je največja količina 50 mg SO₂ v litru. Na kislinah reven mošt naj obstoječe kisline obdrži in žvepla s 75 mg, oziroma, če je grozdje bolno, s 100 mg SO₂ na liter.

Po današnjem stanju vede bi se dalo reči, da čiste glivice nimajo za vinarstvo tako velikega pomena kakor za pivovarstvo. Zadostuje večinoma, da z žveplasto kislino zatremo vrenju škodljive organizme mošta, za vrenje najboljšim glivicam, ki jih mošt sam vsebuje, pa pomagamo do čim hitrejšega razvoja. V normalnih, zdravih letnikih zadostuje to povretje vedno.

Pri slabih letnikih, ko je razširjena gniloba grozdja, je treba moštne organizme zamoriti z močnim žveplanjem in mošt prevreti s čistimi sulfitnimi kvasnicami.

Nenadomestljive so čiste glivice pri ponovnem prevretju vin, ker alkohol zelo otežkoča razvoj gliv.

Dragocene so čiste glivice tudi za izdelavo penečih se vin, kajti tu je tudi ponovno vrenje. Imeti morajo naslednji lastnosti: veliko kipelno vrednost ob navzočnosti alkohola, veliko odpornost napram ogljikovi kislini, ki mora ostati vezana v vinu.

Priporočljivo je uporabljati čiste glivice iz istega kraja, odkoder je mošt, ker bi tuje glivice lahko dale vinu tuj duh ali okus. Radi tega povrejo kvalitetna vina znamenitih vinogradniških veleposestev z glivicami, ki izvirajo iz moštov istih vinogradov. (Nadaljevanje sledi.)

Kako se pravilno izvede trsna rez.

Ing. Ivo Zupanič.

Ni ga v vinogradništvu dela ali opravila, ki bi zahtevalo od vinogradnika ali njegovega viničarja za pravilno izvedbo toliko izkušenj, prave presoje in znanja, kakor obrezovanje trte ali trsna rez.

S pravilno izvedeno rezjo ohranimo trs pri moči, uplivamo pa istočasno odločilno tudi na množino in kakovost pridelka. Vse troje pa je medsebojno zelo ozko povezano.

Vsakdo, ki se drzne vzeti v roke vinogradne škarje in hoče v vinogradu rezati, mora znati točno ločiti na trsu: kaj je enoletni les, kaj je dvoletni in stari les, kateri les je roden in kaj je nadomestni les.

Lanske zelene letne mladice, ki so v jeseni postale rjave in olesenele, so od prve do zadnje enoletni les ali

rozge. Vse so nastale ali izrasle iz očes, bodisi iz zimskih očes na takratnem enoletnem lesu, bodisi iz spečih očes na starem lesu. — Vedeti pa moramo, da-li so vse rozge — ves enoletni les — rodne ali ne, to je, da bodo iz njih izrasle mladice z grozdem ali brez njega? Osnovno pravilo za trsno rez je, da so rodne rozge le oni enoletni les, ki stoji na dvoletnem lesu, t. j. bivši lanski enoletni les, — a rozge, ki stojijo na starem lesu, se smatrajo kot nerodovitne.

Dvoletni les nam predstavljajo na trsu rezniki in šparoni, ki smo jih narezali lansko leto, in iz katerih so izrasle mladice, ki so sedaj enoletni les ali rozge.

Vse ostalo na nadzemeljskem delu vinske trte imenujemo stari les.

Nadomestni les pa imenujemo oni enoletni les, reznike in deloma tudi šparone, ki nam naj dajo rodni les pri obrezovanju v prihodnjem letu. V pretežni večini slučajev je tudi nadomestni les rodni les, vendar pa morejo priti v poštev v pomanjkanju primernega rodnega lesa — rodni rozg — tudi take rozge, ki stojijo na starem lesu in radi tega niso rodne.

Predno začnemo trs obrezovati, moramo pravilno presoditi njegovo moč, da-li je trs slab, srednje močen ali zelo močen. To presodimo po debelosti in dolžini rozg, oz. enoletnega lesa. Trs s kratkimi, redkimi in tankimi rozgami je slab; trs pa s primerno debelimi in dolgimi rozgami je dober, je močen. Slabemu trsu naložimo le malo, močnemu pa več, vendar pa pri tem ne pretiravajmo.

Koliko trsu naložimo se izraža v celokupnem številu očes na obrezanih rozgah, oz. enoletnem lesu, bodisi na reznikih, bodisi na šparonu in reznikih.

Rez na reznike imenujemo tudi kratko rez, obrezovanje na šparone in reznike pa dolgo rez.

Na reznike obrežemo rozge na tri, pa tudi na dva, izjemoma celo na štiri očesa; reznik z enim očesom je čep. Na šparonu obrežemo izbrano rozgo na osem do dvanajst očes; le izjemoma mu pustimo tudi več, da je šparon primerno dolg, da ga lahko upognemo in privežemo ob pomožni kol.

Pri obeh načinih rezi, pri kratki na reznike in pri dolgi na šparone, je postopek obrezovanja sledeči:

Najprej odstranimo na trsu vezila, rafijo ali slamo, da lažje presodimo jakost posameznih rozg. Nato izrežemo gladko vse suhe rozge, kakor tudi vse rozge na starem lesu, izvzemši one, ki morejo priti v poštev za eventualno skrajšanje vej ali krakov ali pa za znižanje celotnega trsa. Na prvo in drugo je treba misliti pri obrezovanju vinske trte. Ako je to potrebno, obrežemo te nerodovitne rozge na eno, oz. na najnižje ugodno stoječe oko. V zadnjem slučaju pod tem očesom nižje stoječe oko (očesa) oslepimo.

Pri rezi na reznike si izberemo od preostalih rozg najnižje stoječe, dobro razvite rozge za reznike ter narežemo po moči celotnega trsa in jakosti rozg dva, tri tudi do pet reznikov. Pri tem gledamo na to, da bodo rezniki enakomerno razraščeni okoli sredine trsa, da si posamezni rezniki niso preblizu. Običajno obrežemo višje stoječe rozge na reznike s tremi očesi, nižje stoječe pa na reznike z dvema očesoma. Vsi rezniki, zlasti pa nižjestoječi, nam predstav-

ljajo poleg tega, da so rodni les, tudi takozvani nadomestni les, ki nam naj da rodni les v prihodnjem letu.

Pri dolgi rezi na šparone si izberemo dovoljno dolgo, ne premočno rozgo za šparon, ki ga obrežemo na primerno število očes, **pod njim** pa eno do dve rozgi, kateri obrežemo na reznike s tremi očmi. Šparon je smatrati kot rodni les, reznike pa pred vsem kot nadomestni les.

Ko je trs pravilno obrezan, ga še očistimo stare skorje, ki mu ni ne v korist in ne v okras, služi pa predvsem raznim trsnim škodljivcem kot varno zavetišče.

Zelo se priporoča, ko smo trs pravilno obrezali in očistili, da se še trs odkoplje in se mu porežejo rosne korenine, to so korenine tik pod površino zemlje. Ako smo to opravili sedaj pri trsni rezi, nam ni treba misliti

na to pri prvi ali pomladanski kopi. Pozabiti se pa na redno vsakoletno odstranjevanje rosni korenin ne sme v nobenem slučaju.

Na dolgo ali na šparone se obrezujejo vedno, ako le to moč trsa dopušča, sledeče sorte trsnega izbora, ki je določen za vinorodne okoliše Dravske banovine: renski rizling, beli burgundec, rulandec, rdeči in dišeči traminec, muškadni silvanec ter modri burgundec. Za vse ostale sorte, za bele kakor tudi za modre, je pa boljša kratka ali rez na reznike.

Les je minulo leto dobro dozorel, iz česar bi smeli sklepati letos na ugodno letino. Zato obrežimo vinograd pravilno in previdno, da bo zadovoljiva lahko kakovost in tudi množina pridelka, ne zahtevajmo pa od vinograda, ki nas naj redi še mnogo let, preveč.

Živnoreja.

Zakaj se majejo nekateri govedi zobje.

Dr. K.

Odgovor na to vprašanje ni tako enostaven in marsikateri živnorejec, ki se briga za svoje govedo, ga sam ne more rešiti. Potrebno je najprej opazovati živali, kako žive in s čim se hranijo. Upoštevati se mora tudi njihovo starost in zdravstveno stanje. Najlažje je najti odgovor, ako se majejo zobje samo pri stari govedi, pri mladi pa ne. Pri stari se majejo pač zato, ker je že stara in ji bodo sčasoma izpadli. Če je pa žival še mlada, tedaj je pred nami cela kopica vzrokov, ki lahko povzročajo majanje zob.

Ni merodajno to, ako se nahaja žival vedno v hlevu ali pa je vedno zunaj na prostem ali pa oboje, kakor je pri nas na kmetih običaj. Če je žival vedno v hlevu, tedaj bi morali opaziti majanje zob spomladi, ker je dobivala goved preko cele zime le suho hrano, ki je revna na vitaminih. Opaža pa se majanje zob tudi v jeseni, zlasti pri oni živini, ki se mnogo pase po pašnikih, ki so več ali manj zanemarjeni, posebno, ako sta bila poletje ali jesen sušna. Ojstre in trde trave ranjavajo pri mulenju čeljustno in medzobno meso ter povzročajo sčasoma vnetje, ki povzroča majanje zob. Tako nastopi v enem kakor v drugem slučaju majanje zob. Zgodi se tudi lahko, da se govedi, katera se nahaja stalno v hlevu in je krmljena povečini z rezano krmo, napravi sčasoma zobni kamen, ki draži zobno vsadno meso, nakar se prične majati zob. Majanje

zob pa lahko povzroči tudi zunanja poškodba, na katero seveda ne moremo računati, ako se majejo zobje vsej govedi ali večini iz istega hleva. Tedaj se mora poiskati napaka drugje.

Taka napaka bi se našla na primer v motnjah notranje prebave, kakoršne povzroča metiljavost. Če je goveda metiljava, tedaj se ji prav gotovo v veliki večini prično majati tudi zobje. Odvisno je seveda to od starosti in razvitja bolezni. Čim bolj je razvita bolezen in čim dolgotrajnejša je, tem huje se majejo zobje. Metiljavost napade običajno vso živino istega posestnika, ker posestnik ne izbira krme in krmi s krmo iz suhih travnikov samo nekatero živino, ostalo pa samo s krmo iz poplavljenih travnikov. Vsled tega se pojavi majanje zob v enaki meri pri vsej živini istega posestnika. Če je ugotovljena metiljavost kot vzrok obolenja, tedaj je potrebno odstraniti metiljavost in živali bodo zdrave.

To se napravi na dva načina. Potrebno je pregnati metiljave iz živali s posebnim zdravljenjem, in potem je preprečiti, da se ozdravela žival ne okuži znova s krmo, ki je okužena z metiljavostjo. Tega ne bomo dosegli drugače, kakor z regulacijo studencev, potokov, rek, močvirij itd., torej z melioracijo. Ta dela bi spadala v prvo vrsto javnih del pri nas, kajti potrebno je pomagati živnorejcem z ureditvijo strug in potokov, da bi prišli do večje plod-

nosti zemlje, katera jim bo dajala tudi zdravo krmo. Pri zdravi krmi bo imel živinorejec zdravo govedo, ki jo bo mnogo bolje vnovčil, kakor sedaj na metiljavosti omršavljeno. Tako bo prišel kmetovalec do večjega denarja in bo postal dober davkoplačevalec.

Majanje zob se pokaže tudi pri govedih, katera je obolela na tuberkulozi ali jetiki. Tudi jetiko treba zatirati. Temu vprašanju bodo morale posvetiti zlasti naše živinorejske zadruge zelo veliko pozornost, kajti danes je ta kruta bolezen po našem podeželju že zelo močno razširjena. Potrebno se bo torej prepričati, ali ni v hlevu tuberkuloza, kar bo lahko ugotovil živinozdravnik. Živali, pri katerih bo ta bolezen ugotovljena, se morajo izločiti od plemenjenja. Najbolje jih je izpitati in prodati čim prej za zakolj, dokler ni prepozno. Pred to strahoto si ne bomo smeli več zakrivati oči, temveč jo bomo morali pogumno vsestransko preganjati, če nočemo, da nam bo v nekaj letih uničila vso našo govedorejo.

Omeniti bi bilo še „bramor“ ali aktinomikozo, katera se napravi pri govedih običajno pod spodnjo čeljustjo. Če se zarine ta bolezen do podčeljustne kosti, tedaj povzroči vnetje kostne kožice ter s tem tudi

majanje zob. Tudi v tem slučaju se priporoča čim hitreje odrediti žival in jo prodati za zakolj.

Imamo pa še talnega škodljivca, ki povzroča majanje zob, to je živo srebro. Ono povzroča počasno zastrupljanje goveda, ki se pase po tleh, katera so prepojena z živim srebrom ali z njegovimi rudninami. Tako ima na primer idrijsko hribovje okuženo vso vodo, ki prihaja iz tal. Ravno tako povzročajo tudi svinčene rude, odnosno svinec majanje zob. Problem nastopa vedno v bližini svinčenih rudnikov in topilnic svinčenih rud. V takih slučajih se priporoča kemično preiskati vodo, katera izvira v kraju, kjer se pojavlja majanje zob. Mogoče se bo našel vzrok v okuženju vode.

To bi bili v glavnem vzroki po katerih živinorejec lahko presodi, kaj pride v njegovem slučaju v poštev. Da se odstrani majanje zob, treba najprej skrbeti za odstranitev vzroka, nakar se bodo zobje zopet sami utrdili. Dostikrat pomaga tudi masaža zobnega mesa z alkoholom ali z močnejšim domačim žganjem. Pri naših razmerah pa je precej dvomljivo, da se bi kak posestnik podstopil dnevno masirati zobno meso svojega goveda.

nimi celicami — pokrovkami. Tu in tam se izpahnejo mehurčki tudi v očeh, t. j. na vezni kožici oči. Na zunanji telesni koži se napravijo izpuščaji najrajši na rokah, na koncu prstov na podlagi nohtov, redkeje na prstih nog in drugih delih telesa, bolj pogostokrat pa na zunanji koži nosa in lica. Tudi tu se napravijo mehurci, lahko tudi gnojni in otekli, ki kmalu popokajo in se pokrijejo ta mesta s tanko krasto, pod katero se vse hitro zaceli in sezdravi, če pustimo vse lepo pri miru. V izjemnih slučajih nadleguje človeka pri tem še glavobol, bolečine v sklepih, omotica, krč v želodcu, driska in splošna velika slabost.

Vse navedeno dovolj dokazuje, da mora biti človek pri izbruhu slinavke in parkljevke zelo previden in se mora strogo ravnati po predpisih zakona in določenih glede zatiranja kužne bolezni med domačimi živalmi, posebno paziti pri opravljenih in ravnanju v okuženih hlevih, pri molži, pri rabi, prodaji in predelovanju mleka in vseh mlečnih izdelkov, porabi mesa bolnih živali. Tozadevno predpisuje naš sedaj veljavni zakon o odvratanju in zatiranju živalskih kužnih boleznih iz leta 1928. v členih 49. in 52. sledeče:

Kako prihaja in se pojavlja slinavka in parkljevka na človeku.

Živinozdravnik Hugon Turk.

Zdi se, da se živalske kužne bolezni slinavke in parkljevke, ki sedaj razsaja po Evropi, tudi pri nas ne bodemo ubranili. Znake bolezni na domačih živalih smo opisali v decemberski številki „Kmetovalca“ za l. 1937.

Ob preteči nevarnosti je pač zelo važno, da vemo, na kakšen način preide slinavka in parkljevka na človeka in kako oboli človek za to boleznijo.

Človek se okuži s surovim ali premoalno prekuhanim mlekom od bolnih krav. Pa ne samo okuženo mleko povzroči človeku bolezen, ampak tudi vsi mlečni izdelki takega mleka: presno (surovo) maslo, smetana, sir, mlečna sirotka posredujejo okužbo ljudi. Bolj redkokrat se prenese bolezen od okuženih živali neposredno na človeka, posebno se okužijo tako ljudje, ki imajo opravka pri bolnih živalih in se dotikajo obolelih delov živalskega telesa n. pr. pri molži, klanju, pri krmljenju, negovanju ali zdravljenju.

V človeku se razvije bolezen navadno bolj milo, le otroci so nesrečna izjema, ker ti obole pogostokrat prav zelo težko in pri njih nastopi lahko tako hudo vnetje črev, da umro zaradi tega. V gotovih dobah, ko so povročitelji te kužne bolezni bolj strupene narave in močnejšega značaja, zbole tudi odrasle osebe prav težko in nevarno za življenje.

Po okužbi s surovim mlekom ali s surovimi njegovimi izdelki ali odpadki se pokažejo na človeku sledeči bolezenski znaki: bolnik ima v začetku bolezni vročico ali mrzlico (tresavico), pojavi se morebiti tudi bljuvanje. Usta so suha in zelo gorka, sluzna kožica na ustnicah, na dlesni (mesu zob), licih in ob robu jezika je močno rdeča. V nadaljnjem poteku bolezni se prikažejo na omenjenih mestih, pa tudi bolj globoko proti žrelu, mehurčki, ki so veliki kot leča ali grah. Mehurčki kmalu popokajo, nastale površne ranice se hitro celijo in se pokrijejo z moč-

„Prepovedano je rabiti, prodajati, podarjevati in predelovati nekuhanu mleko iz zakuženih hlevov. Dokler traja kužna bolezen (slinavka in parkljevka) in nevarnost od nje, se smejo odrediti posebni varnostni ukrepi glede poslovanja mlekarških zadrug in naprav, pa tudi glede prometa z izdelki in odpadki od mleka iz takih mlekarn“.

„Zakolj bolnih živali zaradi porabe njih mesa za javni použitek dovolj pristojni veterinar“. (Člen 49.)

„Ob kakšnih pogojih je dopustno, uporabljati mleko, kožo, volno, rogove, parklje in druge dele živali, ki so obbolele za slinavko in parkljevko ali so sumne te bolezni, določi minister za poljedelstvo in vode z naredbo“. (Člen 52.)

Pripominjamo, da so v letih 1878 do 1896 v Nemčiji zbolele cele družine, včasih vsi prebivalci okuženih dvorcev, celo prebivalstvo celih občin je bilo okuženo; v navedeni dobi je umrlo v zakuženih okoliših 75 ljudi zaradi težkega poteka slinavke in parkljevke in tako nas to opominja, da ta živalska kužna bolezen ni brez nevarnosti za človeško zdravje in življenje.

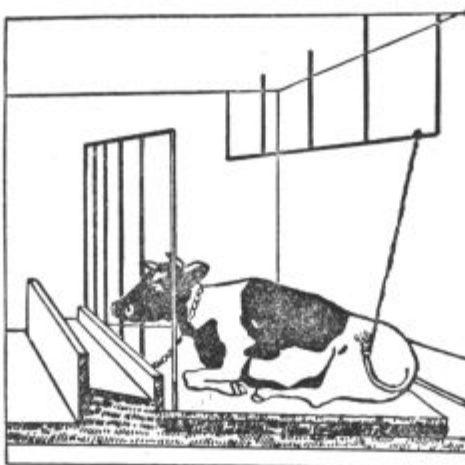
Priprava za vezanje kravjih repov.

Kogar muči prav posebno nadležna muha, ne bo mrmral samo običajnih psov, temveč bo tudi razdražen otepal okrog sebe. To stori vsakdo; pa tudi krava se ne pusti mirno zbadati od muhe, ampak otepa z repom na vse strani, da bi zadela nadležnico. Ker pri molžnji vstaja posebno prijeten duh, ki privlačuje muhe, se mora žival ravno tedaj najbolj braniti teh neljubih gostov. Za molzača je seveda to zelo neprijetno, saj sedi ravno na tisti strani krave, ki je zaradi sladkega vonja po mleku muham posebno privlačna. Pogosto ga zadene umazan in po gnoju dišeč kravji rep po obrazu. Seveda je za to božanje kriva krava in molzač ji ne ostane dolžan, temveč vrača ljubeznivost z udarci. Umljivo je, da vse to ni v korist dobitnemu, ki molze, niti kravi, niti molžnji sami. Zato si skuša človek na drug način pomagati in je izmislil priprave za vezanje kravjih repov.

Obstoječe priprave delimo v 2 skupini. One, ki so proizvod takozvanih izumiteljev, in ki prevladujejo količinsko, ter one, ki jih je izmislil prijatelj živali in ki prevladujejo kakovostno.

Najprej si hočemo ogledati prve. Neglede na to ali so to zaponke ali kaj podobnega, vse takšne priprave imajo edino le en namen: braniti pred udarci človeka, ki molze. Torej služijo samo človeku, ne pa tudi živali. Krava oropana svojega edinega obrambnega orožja je brez pomoči izpostavljena bolečinam mušjih pikov. Izmučena žival si mora pomagati na kakršenkoli način; zato bje z nogami okrog sebe in nemirno prestopa sem ter tja. Nemir krave seveda otežkoči in podaljša molžnjo. Pogosto se tudi prevrne molznica, neglede na to, da nemirno kravo človek sploh težko molze. Zato naj oni, ki se poslužuje takih priprav, nikdar ne pozabi na žival in naj jo ogrne s kocem, da bo obvarovana

pred muhami. Seveda priprave potem sploh ne potrebuje, ker če je krava obvarovana pred muhami, se tudi otepala ne bo.

Dosti boljša je ona iznajdba, ki jo je izmislil prijatelj živali. Kravji rep trajno privežemo v višino in imamo od tega sledeče koristi:

1. Rep se ne umaže z gnojem in krava ostane čista. Tako si prihranimo mnogo truda in časa pri vsakodnevem čiščenju živali.

2. Krava v ležečem in stoječem stanju neovirano lahko otepa z repom in se obrani sitnih muh.

3. Neposredno pred molžnjo prav lahko zadrgnemo zanjko na vrvi in tako pritrdimo rep tako visoko, da ne bi morda le zadel glave onega, ki molze.

Za to trajno privezovanje lahko kupimo gotove priprave. Izhajamo pa tudi brez njih, ker si jih zamoremo sami napraviti. Približno 25 do 30 cm za normalno stoječo kravo napnemo tanko žico v taki višini, da jo lahko dosežemo z iztegnjeno roko, torej približno 2.10 m visoko. Na to žico privežemo z navadnim vozlom 2 m dolgo tanjšo vrv, kakor jo rabimo za zavese. Prepojimo jo z lanenim oljem, da bo trajnejša in zavežemo drugi konec na kravji rep, kakor kaže slika.

ki bolje nadomeščajo skuto. Priprava takih sirčkov je posebno razširjena na Češkem, v Nemčiji in Franciji, kjer se ne uporabljajo samo v postnih dneh, temveč tudi sicer. Tudi pri nas bi kazalo uporabiti več mleka za predelavo za sire, saj ni nikaka umetnost pripraviti za domačo uporabo okusne sire.

Usirjenje mleka.

Sveže mleko ogrejemo v lončenem, aluminijastem ali emajliranem loncu (dokler ni okrušen). Poleti se ogreje na 28 in v zimi na 30° C. Sirčki so najprimernejše velikosti, če se kosi napravijo iz litra mleka. Siriti treba eno uro, če hočemo, da bo sirnina okusna. Da dosežemo strjenje 5 l mleka v navedenem času, je uporabiti eno desetinko grama sirnega praška (približno se vzame toliko praška, kolikor ga stoji na konici malega žepnega noža). Če bi dali več praška, bi se mleko seveda hitreje usirilo. Tudi nakislo mleko se hitreje osiri. Ne smemo pa poskusiti niti prvo in ne drugo, sicer bodo sirčki grobi, pusti ali celo kisli. Raje naj se mleko nekoliko dalj časa siri, če smo slučajno dali premalo sirišča, kakor pa prehitro.

Oblikovanje sirčkov.

Ko je sirnina tako trda, da se pri dotiku s prstom lomi, nekako kroji na dve strani in odstopa od sten lonca ter se ne maže, je mleko dovolj usirjeno. Tedaj sir razrežemo križem kražem do dna posode z lesenim ali s topim kuhinjskim nožem v pase, dva prsta široke. Vsa masa je potem kockaste oblike. Po par minutah, ko izstopi nekoliko sirotke na vrh, prične mo polniti oblikovala. Oblikovala naj bodo iz pocinkane pločevine, visoka 9 cm, široka v premeru 6 cm, brez dna in nekoliko naluknjana. Z zajemalko lovimo večje kose in pazimo, da se sirnina preveč ne drobi. Pod oblikovala postavimo ravno desko. Če opazimo, da izteka poleg sirotke tudi sirnina, deska ni povsem ravna ali pa niso oblikovala ravno izdelana. V tem slučaju razgrnemo na desko redkejši prt.

Obračanje sirčkov.

Ko so vse posodice enakomerno nalite do vrha, jih obrnemo. Z enako desko, kot je spodaj, pokrijemo oblikovala, nakar z eno roko držimo zgornjo desko, z drugo spodnjo ter na mah preokrenemo. Čez pol ure zopet obrnemo in to ponovimo še parkrat tekom dneva. Na ta način se sirčki izravnavajo in sirotka čisteje odteče. Če je prostor, kjer se sirčki iz-

Mlekarstvo.

Priprava malih sirčkov v gospodinjstvu.

Pavlica.

Naše gospodinje pripravljajo od sirov navadno le skuto, o kateri smo že svoječasno pisali. Tako skuto izoblikujejo ponekod v obliko malih sirčkov, ki jih prinašajo tudi na trg. Povživajo se v posoljenem stanju. Mnogi pa skuto zvežejo v

krpo ter jo vložijo pod pritisk kamna za par dni, nakar jo hranijo dalj časa v shrambi, da dozori, kakor pravijo.

Gotovo je umestno, da seznanimo naše bralce z boljšim načinom izkoriščanja mleka in z izdelavo sirčkov,

cejajo, topel do 18° C. bodo sirčki do naslednjega jutra dovolj suhi. V nasprotnem slučaju jih pustimo še nekaj časa v oblikovalih. To se dogaja navadno pozimi v neprimernem prostoru, ki se tekom noči močno ohladi.

Soljenje sirčkov.

Za soljenje uporabljamo navadno debelo kuhinjsko sol. Sirčke vzamemo iz oblikoval ter jih po vseh straneh enakomerno posolimo. Enakomerno se posolijo, če vzamemo posamezni kos med palec in kazalec v levo roko, nakar ga obračamo in ga z desno roko solimo. Nazadnje po dva sirčka skupaj nalahko udarimo, da se preodvišna sol iztrese.

Dozorenie.

Te vrste sirčke navadno ne dopuščamo k zorenju, ker jih lahko že naslednji dan po solenju použijemo ali prodamo. Če pa le ostanejo več dni, se pojavi na njih maži podobna sluz. To mažo razmažemo z mokro roko po vsem siru enakomerno. Takšne sire prenesemo v klet, ki ni presuha in ima temperaturo 16° C ter jih vsak drugi dan na novo ovlažimo. V štirih tednih postanejo siri mehki, kar je znak, da dozorevajo. Popolnoma zreli so takrat, kadar so skozi vso sredino mehki. Takih sirčkov ni izpostavljati zorenju pod mažo, ker zorenje pod mažo zahteva druge vrste testo in drugačen način nege.

Velikost sirčkov je odvisna od oblikovala in količine mleka, ki ga uporabimo. Naznačena velikost oblikoval je najprimernejša za sirčke iz enega litra mleka. Če zasirimo manj, bodo pač kosi manjši, kar pa ni priporočljivo.

Okus dobro pripravljenih sirčkov mora biti prijeten, kiselkasto sladek, s čisto aromo (ne zatohli). Testo je v ustih skoro topljivo, ne zrnasto in ne preveč mehko.

Čebelarstvo.

Čebele v februarju in marcu.

Dr. M. Podgornik.

Čebele se ob sončnih dneh prašijo, potrebujejo. — Sneg pred čebelnjakom in na njegovi strehi moramo skidati. Izletavanje v času, ko kaže toplota mer v globoki senci manj kot 10 stop. Celz., kolikor mogoče zaviramo z zasenčevanjem žrel (zasloni, prislonjene deščice, ki ne ovirajo prehoda skozi žrelo).

Čebele potrebujejo hrane v satju, obnožine, vode in toplote v panju. — Od zimske zaloge mora panj imeti sedaj še okrog 8—10 kg. Pred aprilom mesecem ne smemo tekoče hrane pokladati. Kar manjka, dodajemo v sedanji dobi v obliki satov s pokritim (zadelanim) medom. Ako teh nimamo, dodajemo suho sladkorno-močno testo. Isto dodajemo bodisi v satnikih (satnih okvirih), ki jih postavimo v panj poleg gnezda, ali pa v obliki ploščatih tablic, pogaç, ki jih porinemo tik nad gnezdo pod slamnico medišča, potem ko smo sneli kritne deščice nad matično rešetko. To sladkorno testo pripravljamo tako-le: na vsakih 100 dkg sladkorja jemljemo po 2 dcl (1/2 litra) vode, kar naj skupaj zavre. Nato pride na omenjeno količino še po 6 dkg pšenične moke, ki jo primešamo in dobro premešamo. Čez nekaj minut se odstavi od ognja, gmošta se polagoma ohlaja. Ko je napol strjena, jo vlijemo v satni okvir, pod katerega smo položili kos papirja, in pustimo par ur sušiti.

Obnožino berejo čebele na resi, vrbi, jelši (olši), leskovju, telohu, in po drugih cvetovih. Ako je ni dovoljno v okolišu, pomagamo čebelam z moko (najbolje pšenično, ker fiziološke, fine, pri nas ne dobivamo zlahka). Nasujemo je v kak star sat, ki ga postavimo v par metrov od čebelnjaka oddaljen zabojček ali panjič v zatišju pod strešico. Čebele privabimo tja z dišečim medom, s katerim namažemo rob sata. Čebele nosijo kmalu hlačice iz te moke domov; to delajo, dokler ne nudi narava sama dovolj obnožine.

Panje kar najtopleje odevajmo. Žrelo lahko precej zožujemo. Že začetkom februarja pripravljamo napajališče s tekočo vodo, kakih 5—8 metrov pred čebelnjakom, na soncu v zatišju. Voda naj se odteka iz večje posode (soda) v kapljicah na prislonjeno desko, na katero čebele sedejo, kadar pijejo. Desko vsak teden s krtačo očistimo. — Kdor pelje čebele v pomladno reso na pašo, mora skrbeti tudi za nekaj nadzorstva panjev pri žrelih — radi ropanja in radi snega!

Gozdarstvo.

Gozdarstvo Dravske banovine.

Opomba uredništva.

Ministrstvo za gozdove in rudnike je izdalo nalog, da se radi propagande pogozdovanja goličav v državi osnujejo razen centralnega odbora pri ministrstvu, tudi banovinski in sreski odbori, ki bi s primerno propagando zbudili zanimanje za tozadevna vprašanja ter zbrali potrebna sredstva za izvedbo pogozdovalnih del.

Na ustanovni seji banovinskega odbora za dravsko banovino dne 3. II. 1938 je govoril o gornji temi g. ing. Urbas Janko, višji gozd. svetnik. Govor bo gotovo zanimal tudi naše čitatelje in zato ga prinašamo v celoti.

Slovenija je bogata na gozdih. Po letnem poročilu šumarskega odseka banske uprave za leto 1936. je gozda 708.329 ha ali 47.13% produktivne površine. Ti gozdi so do 75% last malih in srednjih skoro izključno kmetijskih posestnikov. Od teh odpade na gozdove pod 50 ha 139.096 malih posestev s površino 475.064 ha in na 612 srednjevelikih posestev 65.132 ha. Gozdovi malih kmetijskih posestev obstoje navadno iz manjših krajevno raztrošenih parcel. Združeni so s poljedelskimi gospodarstvi, kjer se gozd izkorišča, da se zvišajo dohodki od poljedelskih pridelkov. Te gozdnoposestne prilike vplivajo odločilno na kulturo in gospodarsko stanje gozdov Slovenije.

Delovanje odborov za propagando gozdarstva bo moralo v Dravski banovini, če naj bo uspešno, zajeti najširše sloje našega ljudstva. Razširiti ga bo na vsa gozdnokulturna, pogozdovalna in gojitvena dela v gozdu in izven gozda.

Po poslovniku o delovanju odborov za propagando pogozdovanja, ki ga je izdelal državni odbor v Beogradu in odobril g. minister za šume in rudnike, so predvidena v prvi vrsti pogozdovanja na golem krasu, ki je splošno znan po svoji veliki razsežnosti v Savski, Zetski in Primorski banovini.

Pogozdovanje goličav na krasu se izvaja, če ga zahteva občna javna korist, na osnovi §§ 92. do 105. zakona o gozdih ter uredbe o pogozdovanju kraškega sveta in goličav. Po teh zakonitih predpisih mora biti izločenje zemljišč za pogozdovalna dela končano do konca leta 1940 in pogozdovanje dovršeno tekom 50. let, torej do leta 1990. V te svrhe poslujejo posebne komisije za izločanje in pogozdovanje v srezih pod vodstvom predstavnika sreskega načelstva. V komisijah sodelujejo sreski gozdarski in kmetijski referent ter predstavnik občine. Te komisije določajo površino izločenih zemljišč, obseg in način pogozdovanja, od-

nosno melioracijskega in drugega dela.

Pogozdovanje goličav na kraškem svetu.

Slovenija nima golega krasa. Zakraševanje kraškega sveta v Beli in Suhi krajini ter v srezih Kočevje in Logatec še ni prav izrazito. Kraška tla pokriva tu med golim apnenčevim skalovjem ostra trava, praprot in ničvredno grmičje. Obsežna zakrašana, slaborodna zemljišča so v hudourniškem ozemlju občin Polhov gradec, Črni vrh, Sv. Jurij in Sv. Križ pod Kumom ter v nekaterih občinah na Gorenjskem. Po ugotovitvi šumarskega odseka je v Sloveniji približno 5.900 ha zakrašenega, slaborodnega, večjidel pašniškega sveta. Do danes so omenjene komisije izločile za pogozdovanje, odnosno melioracijo v 19 občinah 912 ha. Pogozdovati se je pričelo spomladi leta 1932. Do konca leta 1937. je bilo pod vodstvom gozdarskega osebja občne uprave zasajeno 257 ha in spopolnjeno 128 ha, torej skupaj 385 ha. Stroški tega dela so se krili vsled siromašnosti prebivalstva teh krajev iz javnih sredstev in to:

iz fonda za pogozdovanje	din 374.331.—
iz banovinskih proračunov	„ 36.303.—
iz državnih kreditov „	24.765.—
iz drugih javnih sredstev banovine	„ 11.523.—
Skupaj	din 446.922.—

Pogozdovanje in spopolnjevanje 1 ha stane torej povprečno din 1.161.—. Pogozdovanje goljav v ožjih, specifično hudourniških območjih, vrši gozdnotehnični odsek za urejanje hudournikov iz svojih kreditnih sredstev.

Za pogozdovanje goljav na zakrašenem svetu Dravske banovine daje zakon o gozdih, odnosno navedena uredba dovolj opore, da se more izvršiti, če to zahteva javni interes, tudi proti volji zemljiških posestnikov. Prebivalstvo krajev, kjer se ta pogozdovanja izvajajo, danes ni dovolj poučeno o gospodarskem in splošno kulturnem pomenu pogozdovne akcije na kraškem svetu. Če se bo zavedalo važnosti in potrebe pogozdovanja pustega, kraškega sveta, bodo odpadle tudi težkoče pri izvedbi tega dela, ki se sedaj ponekod pojavljajo med posestniki prizadetih zemljišč. Ta pogozdovna dela se bodo pospešila in razširila, če bodo na razpolago primerna denarna sredstva in če bodo posestniki zemljišč z delom ali dajatvami materijala pripomogli k večjemu razmahu.

Pogozdovanje goljav ob državni meji.

Sklenjeni gozdi, gozdni pasovi in drevoredi so velikega pomena za obrambo države, posebno ob njenih mejah. Dravska banovina je izrazita obmejna pokrajina. Obmejni predeli imajo večinoma gozdni značaj. Vendar zahtevajo večkrat javno - varstveni oziri pogozdovanje tudi negozdnih zemljišč. Odbori za propagando gozdarstva bodo morali tudi temu pogozdovnemu delu posvečati pažnjo, da se bodo izgledila morebitna tej akciji nasprotujoča trenja z gospodarskimi interesi prebivalstva.

V obmejni zoni se je pričelo pogozdovati spomladi l. 1937. Zasadilo se je 19 ha s stroški din 17.612.—, ki so se krili iz fonda za pogozdovanje z zneskom din 9.922.—, ostanek pa iz drugih javnih sredstev banovine.

Pogozdovanje goljav v gozdih.

Gozdne goljave nastanejo vsled poseka ali elementarnih nezdod. Šumarska osebje občne uprave vodi evidenco pogozdovnih objektov in skrbi, da izdajajo sreska načelstva po potrebi ukrepe za prisilno obnovo goljav s primernim gozdnim drevjem. Navedeno osebje oskrbuje 14 banovinskih gozdnih drevesnic, 1 drevesnico sreskega kmetijskega odbora in drevesnico podružnice Jugoslovanskega šumarskega združenja, skupno s površino 10,8 ha. Iz teh drevesnic dobivajo gozdni posestniki cenene, zdrave, pravilno vzgojene sadike. Manj premožnim posestnikom in za razne kulturne prireditve (dečji dnevi za pogozdovanje) daje banska uprava iz svojih drevesnic sadike brezplačno ali po polovični tarifni ceni. Letno se odda iz teh drevesnic približno 5 milij. gozdnih sadik. Vrhutega je v Sloveniji 16 drevesnic drž. gozdnega erarja in Kranjskega verskega fonda ter 107 zasebnih gozdnih drevesnic, skupaj s površino 19,4 ha in z letno produkcijo 2,5 milij. sadik. Letno se torej odda iz gozdnih drevesnic Slovenije povprečno 7½ milij. sadik, od katerih se porabi okroglo 7 milij. doma. Ostalih 500.000 sadik oddajo privatne drevesnice izven banovine.

Če se računa, da se je porabilo za pogozdovanje goličav na negozdnih tleh l. 1937:

na kraškem svetu 469.200 sadik, v obmejni coni 113.500 sadik, na drugih negozdnih zemljiščih 240.300 sadik, skupaj 823.000 sadik, je odpadlo na pogozdovanje goličav v gozdih približno 6,2 milij. sadik in se

je s temi sadikami zasadilo skrčenih 1.400 ha goljav.

Že navedeno poročilo šumarskega odseka za leto 1936. navaja, da je imelo šumarsko osebje občne uprave v tem letu v evidenci 4.576 pogozdovnih slučajev s površino približno 6.500 ha, t. j. 0,91% celokupne produktivne površine gozda. Od teh goljav se po dōsedanjih izkustvih pomladi navadno četrtina, ostanek 4.900 ha pa je treba zasaditi s sadikami, odnosno posejati s semenjem. Letno prirastejo goljave za 400 do 800 ha. K temu bi bilo prišteti golo-sečne posestev, ki imajo urejeno gospodarstvo z gospodarskimi načrti, z letno površino 350 do 450 ha goljav, nadalje pogozdovanja na negozdnih, slaborodnih tleh s površino 80 ha, na kraškem in hudourniškem svetu s površino 90 ha ter pogozdovanja ob državni meji s površino 50 ha. Površina vseh goličav, ki bi jih torej bilo letno zasaditi, bi znašala 900 do 1.500 ha. Ta površina se še zviša, če se upoštevajo potrebe spopolnitve pretrganih nasadov in naravnih podmladkov.

Iz tega sledi, da je Slovenija z gozdnimi sadikami domače proizvodnje še prilično dobro preskrbljena, da pa bo treba pri današnjem načinu in obsegu izkoriščanja gozdov sedanjo produkcijo drevesnic ohraniti in ponekod še zvišati. Gozdni posestniki, tudi manj premožni, si torej lahko priskrbe, če se za to pravočasno brigajo, potrebne gozdne sadike. V splošnem se to tudi dogaja, kakor to kaže visoko število vsako leto oddanih sadik. Vkljub temu je posebno v kmetskih gozdih še mnogo manjših praznin, posebno po pretrganih nasadih in samoniklih podmladkih, ki bi jih bilo treba zasaditi. Te potrebe pa se posestniki ne zavedajo. Mnenja so, da enkratno sajenje, četudi ni popolnoma uspelo, že zadostuje predpisom gozdnega zakona in da se bodo pretrgani nasadi pozneje sklenili. Iz takih nasadov pa zraste vejato drevje z grčastim in kratkim deblom. Le že takoj ob početku sklenjene kulture dajejo tehnično visokovreden les.

Leta 1925. so bili uvedeni v Sloveniji dečji dnevi za pogozdovanje. Vsake spomladi, redkeje jeseni, povede učiteljstvo odraslo šolsko mladino na določene prostore v gozdu, kjer jo gozdarsko osebje pouči o važnosti gozdov ter o načinu sajenja gozdnih sadik. Vsak učenec posadi povprečno 15 sadik. Učiteljstvu, ki je že sodelovalo pri teh prireditvah se poveri tudi vodstvo, da se na ta način pritegne čim več ljudskih šol za to pogozdovno akcijo. Ban-

ska uprava je izdala za te prireditve posebno navodilo za učiteljstvo. Do konca leta 1937. je bilo teh prireditiv skupno 2.730.

Na isti način naj bi se uvedle za mladinske organizacije, odrasli kmetški naraščaj in za vojaštvo, spo-

mladna pogozdovalna dela. Vsled pomanjkanja gozdarsko-strokovnega osebja, naj bi se za take prireditve vzgojili teoretsko poučeni in praktično izvežbani vodje v posebnih kratkodobnih tečajih.

(Nadaljevanje sledi.)

Gospodinstvo in gospodarstvo.

Pripravne samokolnice.

Ali ste že kdaj premišljevali o tem, da pri nas še vedno gnoj iznašamo na nosilih iz hleva in da sta za to potrebna dva človeka?

Ali ne nosimo seno, slamo, zeleno hrano še vedno v koših ali svežnjih na naših ramah, da se nam hrbet sčasoma skrivi?

Ali smatrate, da so to načini, ki so uspešni in ki štedijo človeške moči?

Očividno je le malo naših ljudi o tem premišljevalo, ker v naprednej-

izpraznujemo tako samokolnico precej lahko. Vešča roka bo skušala naložiti glavni del bremena v bližino kolesa. S tem razdelimo težo tovora tako, da nosi delavec samo $\frac{1}{3}$ celotne težine. Za prevažanje obsežnih bremen pa služi te vrste samokolnica samo izjemoma.

Pri samokolnici 2., ki služi predvsem za prevažanje lahkih bremen, ki pa zavzamejo dosti prostora, kakor slama, trava i. t. d., položimo en

le nam bo lahko služila za vse svrhe. Ako rabimo samokolnico samo za prevažanje lahkega, toda razsipljivega materiala, ki zavzema dosti prostora, jo bomo svrhi primerno preuredili. Dostikrat namreč potrebujemo samokolnico za prevažanje hrane, to je mešanice rezancev, repe in plev iz shrambe do jasli. V teh slučajih nam služi prirojena samokolnica posebno dobro, ker nam zelo olajša prenašanje. Pri malih in tesnih hlevih se namreč težje poslužujemo navadne samokolnice. Vendar je pa tudi v tem slučaju priporočljivo imeti primerno prevozno sredstvo, ki mora biti predvsem kratko, da lahko z njim zavijemo okrog vsakega ogla. Prostor za nakladanje mora biti pravilno razdeljen nad osjo kolesa, ki štrli skozi dno samokolnice. En del teže leži pred osjo, da se hrana v jasli more priročno izprazniti z prevrnjenjem vozila. (Sl. 4.)

Žalibog le malokdo pred nakupom samokolnice pomisli, čemu mu bo služila. Resnično zadovoljen bo edinole ta, ki pravočasno preudari in potem šele kupi, kar potrebuje.

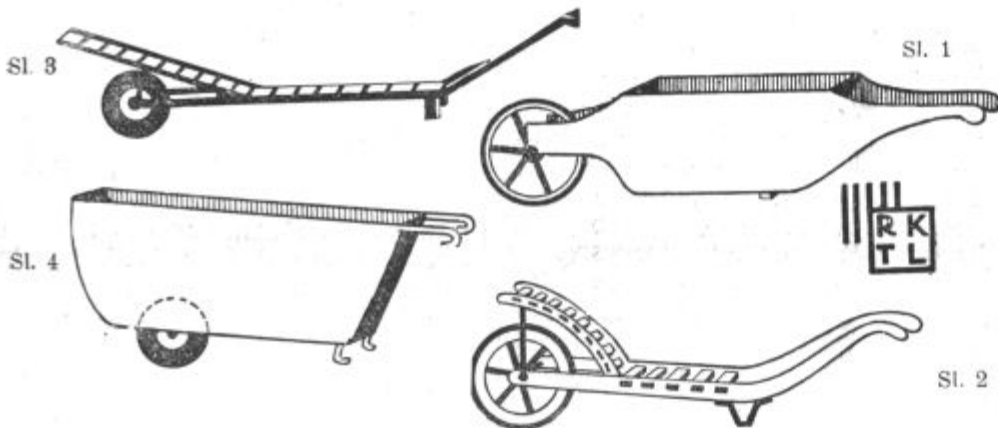
Marsikom se bo čudno zdelo priporočilo, da naj ima samokolnica gumijevo kolo. Kdor pa bo enkrat njegove prednosti preizkusil, pa ne bo več skimaval z glavo in se šalil iz novodobnih novotarij.

Dvig cen v zadnjih treh letih.

V primeri z letom 1926, ki služi kot baza za določanje indeksa cen, se je dvignil naš nivo cen v zadnjih treh letih v trgovini na debelo za 23% ali skoraj za eno četrtino ter znašal v avgustu 75,3% točk (1926 je bilo 100). Pri posameznih proizvodih so se gibali indeksi cen sledeče:

	Proizvodi			
	rastl.	žival.	miner.	industr.
avg. 1934	56,5	51,9	78,4	65,3
avg. 1935	67,6	53,1	80,0	66,4
avg. 1936	60,8	62,6	80,8	67,6
avg. 1937	74,5	66,1	88,1	78,—

Pri tem naraščanju najbolj zaostaja indeks cen živine in živalskih proizvodov, ki so dosegle komaj 66% višine iz leta 1926. Najvišje se giblje indeks cen mineralnih proizvodov, ki je dosegel že 88% višine iz leta 1926. Iz pregleda se tudi vidi, da se cene kmetijskim proizvodom v splošnem (rastlinskim in živalskim) niso dvignile sorazmerno s cenami industrijskih in mineralnih proizvodov. Indeks cen kmetijskih proizvodov znaša 70% v primeri z letom 1926, industrijskih pa 83%.

ših državah niso tega mnenja, ter za taka dela raje uporabljajo samokolnice.

Samokolnica ima v vseh obratih svoj pomen. Najdemo jo v malih obratih, kjer je skoro edino in glavno prevozno sredstvo, kakor tudi v večjih. Njena oblika, kakor tudi način, kako je narejena, zavisi od kraja, kjer jo uporabljamo in pa od svrhe, kateri služi.

Kakšna mora torej biti novodobna dobra samokolnica? Mora biti takšna, da jo z lahkoto porivamo, preobračamo, dvigamo in držimo v ravnatežju. Kakšno samokolnico bomo izbrali, zavisi od bremena, oziroma tvarine, ki jo bomo v glavnem prevažali.

Slika 1. kaže najbolj razširjeno samokolnico. Težišče leži pri njej zelo globoko, zato jo bomo zelo lahko držali v ravnatežju in se nam ne bo preveč zibala. Kolo je razmeroma veliko. Ta samokolnica je pripravna posebno za težko breme, kakor n. pr. pesek, gramoz, zemljo itd. Tudi

del teže čez os kolesa in si tako silno olajšamo dviganje. Če je zelo obtežena, se nam rada ziblje in prevrne. Da pa se temu izognemo, moramo zmanjšati razdaljo med težiščem in vrtiliščem kolesa. Zato bomo zamenjali veliko kolo z manjšim. Da si olajšamo delo, ne smemo vzeti z železom obitega kolesa, ampak z zrakom napolnjeno, gumijevo kolo, ker bi sicer samokolnico zelo težko porivali. (Sl. 3.) Pri tej samokolnici je mogoče položiti glavni del teže ravno nad osjo kolesa in tudi se nam ne bo preobračala. Prednost te samokolnice opazamo posebno v hlevih, na tlaku ali na neravnih tleh, kjer se navadno kolo zatika. Naložimo pa lahko nanjo dvakrat toliko kot na navadno. Če jo hočemo uporabljati tudi za prevažanje sipke tvarine, jo moramo preurediti, ker kakor je razvidno iz slike, ima samokolnica samo tlo iz desk. Za prevažanje sipkih tvarin ji moramo torej dodati še poševne stene in jo spremeniti v nekako korito. Tako še-

Tržne cene.

Borzne: irc. vagon nakladalna postaja za 100 kg:

Pšenica: Prizadova cena din 168.—, baza Tisa, sicer din 179.— do 181.— po provenjencah.

Koruza: začasno suha din 92.50 do 93.—, predčasno suha din 97.— do 98.—, umetno suha din 106.— do 107.—.

Moka: bačko-banatska pekarska din 277.50 do 282.50, merkantilna Og din 272.50 do 275.—, št. 6 din 207.50 do 210.—.

Ječmen: din 136.— do 138.—, oves, sremški din 134.— do 135.—.

Krompir na debelo din 70.— do 75.—, semenski 75.— do 85.—.

Jabolka na debelo din 2.— do 3.80.—.

Domače cene na trgih v Mariboru in Ljubljani za kg: krompir din 0.85 do 1.50, čebula din 3.— do 4.—, česen din 5.— do 8.—, zelje din 0.50 do 4.—, kislo zelje din 5.—, kislja repa din 2.—, jabolka din 4.— do 5.—, hruške din 5.—, orehi v luskinah din 6.—, luščeni orehi din 20.—, pšenica din 2.—, rž din 1.50 do 1.70, ječmen din 1.50, koruza din 1.30 do 1.50, oves din 1.20 do 1.35, proso din 1.50 do 1.75, ajda din 1.— do 1.25, fižol 1.50 do 2.50, sladko seno din 0.45.

Voli Ia din 5.50 do 6.—, za rejo din 5.—, krave za rejo din 4.50 do 5.—, telice din 4.50 do 5.75, junci 4.50 do 6.—, krave klo-basarice din 2.50 do 4.—. Svinje: debele din 7.— do 8.—, plemenske din 5.50 do 6.25, pršutarji din 6.50 do 7.—, mladi prasci od din 75.— do 140.— po komadu.

Opozarjamo kmetovalce, da pri nabavi semena kupujejo le tam, kjer so sigurni, da bodo dobili zdravo in klijavo seme, ki je čisto škodljivih primesi. Pri nabavi travnih semen, detelj, ovs, ječmena in krompirja je paziti tudi na čistoto vrste. Kdor kupuje pri prekupčevalcih, katerim je glavno dobiček, ne pa korist kmeta, bo vedno ogoljufan. Kmet naj bi kupoval le pri svojih združnih ustanovah, ki edine zamorejo garantirati za kakovost prodanih semen. **Kmetijska družba že več kot pol stoletja dobavlja odlična semena in zato si ogledjte poprej seme pri njej, predno nasedete prekupčevalcem. Kakor boš sejal, tako boš žel.**

Kmet. družba ima na zalogi vsake vrste kmet. orodja, strojev, gnojil, semena, rastlinskih zaščitnih sredstev in sploh vse kmetijske potrebščine v najboljši kakovosti po zmernih cenah.

Opozarjamo na novi cenik, ki je priložen februarški številki „Kmetovalca“ in ki bi ga naj vsak kmetovalec pazljivo prečital.

Pozivamo podružnice in člane, da organizirajo skupne nabave kmet. potrebščin. Pred nabavo se je obrniti na naša skladišča v raznih mestih banovine, da se doseže pocenitev dobavnih stroškov. Pojasnila daje centrala v Ljubljani, kakor tudi vsa skladišča.

Društvene vesti.

Čemu toliko gonje proti Kmetijski družbi.

Dr. Srečko Goljar.

Naše podružnice in posamezni člani dobivajo, nekateri iz Beograda, drugi iz Kamnika, tretji od drugod po pošti v zaprtih kuvertah letake, ki jasno kažejo naklep, škodovati Kmetijski družbi čimveč in s kakršnikoli sredstvom. Letak, pisan na slabem, kakor za okrožnice pripravljenem papirju, vsebuje težke žalitve posameznih članov glavnega odbora in vodilnih uradnikov Družbe.

S pomočjo sodišča in drugih oblastev se bo gotovo posrečilo najti človeka, ki nima obraza in ki se peča s tako grdo, zahrbtno in vse obsodbe vredno gonjo zoper Družbo.

Na rešitve pa ne moremo čakati, ne da bi že prej opozorili na to početje svoje članstvo. Je pravilo, da vsako preganjanje povečava delavnost in požrtvovalnost in zato ni niti najmanjšega strahu, da bi gonja pri treznih in poštenih ljudeh imela kak škodljiv uspeh. Nasprotno!

Toda težišče je še v drugem namenu. Namen imamo poudariti, kako bridkim izkušnjam so izpostavljene vse resnično kmetijske gospodarske organizacije.

Nihče ne sprejema rad pod streho ubijalcev. Toda požigalec je najbolj zaznamovan v vasi. Ti letaki pa očitno spričujejo, da se je nekdo pripravil na poskus popolnega uničenja Kmetijske družbe. Povsod se podtika ogenj, povsod se pritajeno prisluškuje, ali bo zagorelo.

V vsakem poštenem človeku vzbujajo to početje gnus.

Vemo, da bo članstvo Družbe, naj je že kakršnegakoli političnega prepričanja, povsod poteptalo podtaknjeni ogenj. Saj vendar nikomur ne želite, da z zločinsko roko seže pod sleme Vaše strehe!

Glejte, tu pa se nekdo s pomočjo tiska plazi v ostrejšje stavbe, ki ste jo vsi gradili, varovali, vsi se trudili zanjo! Rad bi videl, da se pred njegovo temno brezvestnostjo zruši, kar je ponos trdih žuljev in vestnega dela.

Zaslepljenost.

In kakšen odgovor bomo dali?

Vsak član naj se vpraša, ali je storil za Družbo samo to, kar je moral storiti, ali to, kar je mogel? In kdor ni, naj sklene, da bo odslej povsod in vsakomur priporočal Družbo kot vrhno slovensko kmetijsko-gospodarsko organizacijo, v katero naj vsak gleda z zaupanjem in za katero naj vsak dela z veseljem, odločnostjo in požrtvovalnostjo.

Ob trdni volji in zavesti članstva se bodo razbili vsi taki nizkotni poskusi. Glejte nanje, kakor gledate na tiste, ki hočejo z ognjem izkazovati dobroto kmetiskim domovom.

Tisti pa, ki jim noga pred ničemer ne obstane, naj vedo, da pogine od meča, kdor se z mečem igra in da bo od ognja pokončan, kdor ga kliče na druge.

Opozorilo podružnicam

Dostikrat podružnicam ni jasno, ali so dolžne občne zборе in sestanke članov prijaviti oblastvu. Opozarjamo, da prijava ni potrebna, ako imajo dostop na občne zборе in sestanke le člani. Čim pa imajo dostop tudi nečlani kot n. pr. pri predavanjih i. t. d. se mora pri pristojnem sreskem načelstvu napraviti prijava.

Po zakonu o taksah se morajo prijave kolekovati. Tudi prošnje za podpore, ki jih podružnice naslovijo na oblastva, se morajo kolekovati in sicer, če gre za prispevek iz banovinskih sredstev z banovinskim kolekom za din 10.—, sicer pa z državnim kolekom iste vrednosti, če gre za podporo iz državnega proračuna.

Gornje takse so Kmetijska družba in njene podružnice oproščene, če na prošnji navedejo številko in datum oprostilnega odloka. Zato naj se na vse prijave in prošnje na oblastva, ki se tičejo podružničnega delovanja, napiše v levem gornjem oglu sledeče besedilo:

Prosto takse

po naredbi finančnega ministra z dne 31. 7. 1929, št. 74.170 in odloka dravske fin. direkcije z dne 13. 2. 1933, št. 3188/V.

Oproščenje velja le za omenjeno takso. Ne velja pa tudi za takso na rešenje, če se takšno zahteva. Za to rešenje je priložiti prošnji kolek od din 20.— v državnih kolekih.

Filmska predavanja.

Tvrška Jugefa K. D. iz Zagreba priredi marca meseca po dravski banovini filmska predavanja o zatiranju sadnih zajedalcev po temle sporedu:

4. III. Kostanjevica. — 5. III. Krško (Videm). — 6. III. dopoldne Leskovec. — popoldne Rajhenburg. — 7. III. Sevnica. — 8. III. Radeče. — 9. III. Laško. 10. III. Celje. — 11. III. Žalec in Braslovče. — 12. III. Šoštanj. — 13. III. dopoldne Št. Ilj pri Velenju — popoldne Dravograd. — 14. III. Vuhred-Marenberg. — 15. III. Ruše. — 16. III. Pesnica pri Mariboru odn. Št. Peter p. M. — 17. III. Sv. Kungota (ev. Sv. Barbara). — 18. III. Št. Ilj v Slov. goricah. — 19. III. Sv. Lenart v Slov. goricah. — 20. III. dopoldne Gor. Radgona — popoldne Apače. — 21. III. Murska Sobota. — 22. III. Beltinci. — 23. III. Ormož. — 24. III. Središče ob Dravi.

Razen filma o zatiranju sadnih škodljivcev se bo po želji gledalcev predvajal še

en film in sicer ali iz vinogradarstva ali poljedelstva. Prireditve bodo brezplačne.

Vabimo podružnice, da obveste o tem naše člane in da poagitrirajo za čim večji poset. Stopijo naj v stik s podružnico Sadjarskega in vrtnarskega društva, ter z njo sodelujejo pri predpripravah.

Vse podrobnosti, zlasti ura prireditve, se bodo objavile pravočasno.

Vabilo

k letnim občnim zborom podružnic Kmetijske družbe v Ljubljani, r. z. z o. z.

Dne 27. februarja 1938.:

Podružnice: Brezovica, ob 14.30 uri pri Ivanu Modicu, Vnanje gorice; Zeje, ob 9. uri pri načelniku P. Juhantu; Artiče, ob 12. uri v narodni šoli; Škocijan, ob 7.30 uri pri Ivan Globevniku v Škocijanu; Žiri, ob 8. uri pri načelniku I. Kavčiču; Dravograd, ob 11. uri v gostilni Paternus; Vranksvo, ob 8. uri v gostilni Križnik; Nova Cerkev pri Celju, ob 8. uri v osnovni šoli; Loka pri Zid. mostu, ob 10. uri v gasilski dvorani; Št. Jernej, ob 8. uri v narodni šoli; Mozirje, ob 9. uri v narodni šoli; Boh. Bistrica, ob 12. uri v narodni šoli; Vodice, po jutranji sv. maši pri Florijanu.

Dne 6. marca 1938.:

Podružnice: Duplje, ob 15. uri v nar. šoli v Sp. Dupljah; Slov. Konjice, ob 9. uri v prostorih Kmetijske družbe; Št. Lambert, ob 8. uri pri Vrtačniku; Veržej, ob 8. uri v društveni dvorani; Maribor, ob 9. uri v združnih prostorih, Meljska č.

Dne 13. marca 1938.:

Podružnica: Zadrezka dolina, ob 13. uri v gostilni Purnat v Bočni.

Dne 20. marca 1938.:

Podružnice: Šmartno ob Paki, ob 8.30 uri v posojilniški dvorani; Prekopa, ob 15. uri v gasilnem domu; Videm ob Savi, ob 7.30 uri v narodni šoli; Trbovlje ob 8. uri v narodni šoli.

Dne 27. marca 1938.:

Podružnica: Kranjska gora ob 11. uri v gostilni pri Kravenju.

Kmet. šolski vestnik.

Dvodnevni tečaj za sajenje, rez, oskrbo, gnojenje in precepljanje sadnega drevja se vrši dne 4. in 5. marca t. l. na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Tečaj je brezplačen, teoretičen in praktičen ter traja vsaki dan od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Za hrano in prenočišče skrbe tečajniki sami.

Tečaj za zatiranje škodljivcev in bolezni ter škropljenje sadnega drevja se vrši v soboto, dne 12. marca na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Tečaj je teoretičen in praktičen ter traja od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Za hrano skrbe tečajniki sami.

Knjižernost.

Ing. R. Šturm: Krompir. Izdala in založila Družba sv. Mohorja v Celju 1937.

Gotovo je bila posrečena misel Mohorjeve družbe, da izda knjigo o naši najvažnejši kmetijski rastlini krompirju, saj od krompirja v mnogih krajih takorekoč živi naš kmet. Po drugi strani pa je tudi naš kmet temeljitega pouka potreben. To dobro ve vsakdo, kdor ima opravka s pospeševanjem našega kmetijstva. Lahko rečemo, da je slabih uspehov pri pridelovanju krompirja kriv največ kmet sam, ker dela kakor drugod tudi pri krompirju številne, včasih prav velike napake.

V prvih 6 poglavjih govori knjiga o domovini krompirja, njegovi važnosti, botaničnih svojstvih, o ravnanju s krompirjem ter o zemlji in podnebjju. V posebnem poglavju so opisane za nas važne sorte. „Ravnanje s krompirjem“, čigar naslov je preobsežen, ne spada med ta uvodna poglavja, ampak med poznejšo stvarino. Sledijo daljša poglavja o pridelovanju krompirja, o rastlinskih in živalskih škodljivcih ter o podajanju krompirja.

Obdelano snov motijo tele stvarne napake, ki jih treba vsekakor ugotoviti:

Na strani 5 stoji:

„Krompir ima v sebi 75% suhe snovi“, kar je gotovo tiskovna pomota, ki bi se ne bila smela prezreti. Na strani 7 je rečeno, da moramo strogo paziti, da ima vsak kos gomolja za seme „vsaj eno oko“. To je sicer res, vendar tega ne smemo pisati v knjigo, ki je namenjena kmetskemu ljudstvu, ker je to le teoretično oz. botanično najnižje dopustno število, v resnici pa je eno oko mnogo pre malo. Ne vemo kaj razume avtor pod izrazom: „primerjalni listi“, menda misli premenjalne liste. Nepravilno je govoriti o izrodku, ker označujemo s tem vedno nekaj snovnega (slično: odpadek, prirastek), medtem ko gre v našem primeru za neko dogajanje, za pojav, ki bi ga morda označili z „izrod“ ali pa bi morali opisati z glagolom. Opis sorte jubel ni točen. Če je pisano v knjigi o oneidovcu, da ima bledorumenkasto kožo, ni mogoče reči o jubelu, da je njegova koža bela, ker je bolj rumena kot pri oneidovcu. Na strani 25 bi bilo glede debelosti gomoljev za seme treba tudi omeniti, da debeli gomolji niso primerni za saditev iz razloga, kjer izvirajo v prvi vrsti iz grmušljev z malim številom gomoljev in je zato nevarnost, da nam iz debelih gomoljev zrastejo manj rodovitne rastline.

Izmed načinov saditve krompirja je izpuščen za naše razmere najvažnejši in najboljši, namreč saditev v jarke, ki jih napravimo z osipalnikom na popolnoma obdelani in pripravljene zemlji. Opis postopka pri priznavanju semenskega krompirja ni točen, vsaj ne za dravsko banovino, kjer se krompir pregleda samo dvakrat, in sicer prvič ob cvetju, drugič pa nekoliko pred zrelostjo. Laboratorijska analiza pa se nanaša samo na gomolje, ne tudi na nadzemne rastline, kakor to navaja knjiga o tretjem pregledu. Krompir se ne prizna, kakor hitro se najde en gomolj, obolev po raku, ne pa 3%. Pri opisu bledice je mnogo nejasnega. (Že 0.0005% raztopina zelene galice je koreninam škodljiva, vendar naj se uporablja 5% raztopina!? Kako naj se ta raztopina uporablja?) Pisatelj je morda pravilno zapisal, čitatelju pa mora biti dana možnost, da tudi pravilno razume. Takih nejasnih in nerazumljivih mest je sicer več. Kako je n. pr. razumeti sledeči stavek: „S poskusi se je dognalo, da so bili drobni gomolji zdravi, medtem ko so debeli gomolji zdravih sadežev dali razmeroma več bolnih gomoljev kakor oboleli sadeži (železna pegavost). „Mozaična bolezen, ki o njej govori knjiga, sploh ni opisana. Kdor bolezen ne pozna in tem je v prvi vrsti namenjena knjiga, ne bo dobil iz nje navodila, da bi to bolezen mogel spoznati. Popolnoma nerazumljiv je tudi opis saditve v jame (stran 25.) Na strani 10 je rečeno, da je „potrebno za normalno gnojenje na 1 ha dodati še 200 do 300 kg kalija v obliki 40% kalijeve soli“. Potemtakem bi morali dati 500 do 750 kg kalijeve soli, kar je gotovo preveč, ker popolnoma zadoštuje 200 do 300 kg tega gnojila na 1 ha. Ravno tako je za krompir, ki mu z apnom neposredno sploh ni dobro gnojiti, „40 q ogljikovokislega apna“ (stran 16.) preveč. To bi bili nekateri primeri iz knjige, potrebni korekture oziroma omembe.

Na splošno bi bilo pripomniti, da se knjiga težko čita, ker je jezik okoren. Mnogo je tudi smiselnih nepravilnosti in celo slovničnih napak. N. pr.: zaradi velike množine škrobne vrednosti (namesto visoke škrobne vrednosti); čim vlažnejše je podnebje, tem pozneje zori — manjka pravi osebek: krompir; žganjarna špirita (pleonazem); dobra in rentabilna rodovitnost itd. Videti je, kakor bi krtačni odtis sploh ne bil korigiran. Namesto nepotrebnih tujk bi bil pisatelj lahko uporabil lepe slovenske izraze, n. pr. kulturne rastline-kmetijske rastline, ensilirati-okisati, ekonomično-gospodarsko, struktura zemlje-zlog zemlje. Nasprotno pa za pomen „sorta“ nikakor ne smemo pisati „vrsta“, kakor to zahtevajo nekateri jezikoslovci, ker je sorta ožji pojem kakor vrsta (species), beseda sorta pa je tujka, ki jo ne rabijo samo Nemci, ampak tudi drugi narodi.

Ing. P. S.

Cenik

sadnega drevja in trt drevesnic in trtnic Kmetijske družbe za spomlad 1938.

Prodajni pogoji:

Naročila se sprejemajo le proti predplačilu, ali proti ari; ostanek se pri pošiljavi brezpogojno povzame. Ob naročitvi pošljemo poštno položnico za nakazilo denarja. Pri vsaki naročitvi je točno navesti železniško postajo. Manj kot 10 dreves ne pošiljamo po železnici. K avtobusom se dostavi samo plačano drevje.

Kmetijska družba si pridržuje pravico poslati kako drugo pripravno vrsto dreves, če bi naročena vrsta že pošla.

Cene so franko postaja Ljubljana, odnosno Konjice. Plačljivo in tožljivo v Ljubljani.

Stroški za pošiljanje sadnega drevja in trt po železnici so določeni za vsak ovoj in žel. vozni list po 15 Din. Pri odjemu preko 100 dreves priznamo 10% popusta.

Naročniki, ki žele drevesa osebno prevzeti pri Kmetijski družbi v Ljubljani, naj se zglase v družbeni pisarni, Novi trg 3.

JABLANE.

Vse tu navedene sorte pri jablanah in pri drugih sadnih plemenih so urejene po zrelosti dobi od najzgodnejših do najkasnejših. V visoki in srednjedebejni obliki imamo: Charlamovsky, Gdanski robač, Zlata parmena, Kanada, Landsberška ren., Boskopski kosmač, Baumanova ren., Winesap Apple (izgovori v ajnsep), Ontario, Jonathan, Porenjski krivopecelj, Londonski peping, Mošanegar, Carjevič Rudolf, Bojkovo jabolko, Bobovec. — I. vrsta komad po 8'- Din; II. vrsta komad po 5'- Din. — Jablane v grmičasti obliki (pritlikavci) cepljene na duseneu: Lord Sufield, Gdanski robač, Landsberška reneta, Kanada, Londonski peping, Bellfleur, Boskopski kosmač, Ontario, Bojkovo jabolko, Jonathan. — I. vrsta komad po 12'- Din; II. vrsta komad po 6'- Din.

HRUŠKE moštnice v visoki obliki: Vinska moštnica, Ozimka, Tepka. — I. vrsta komad po 10'- Din; II. vrsta komad po 6'- Din. Hruške žlahtne v visoki in srednjedebejni obliki: Zgodnja Magdalenka, Klapovka, Viljamovka, Kongresovka, Charneuska, Avranska, Hardijeva, Blumenbachovka, Kleržo. — I. vrsta komad po 10'- Din; II. vrsta komad po 6'- Din.

Hruške v grmičasti obliki (pritlične) razprodane.

Enoletni hruškovi okulati za vzgojo stenskih špalirjev cepljeni na divjak in kutno: Viljamovka, Klapovka, Kongresovka, Društvenka, Predobra, Cahrneuska, Avranska, Le Lecktier, Kleržo, Zimska dekanka, Pastorovka. — I. vrsta komad po 8'- Din.

ČEŠPLJE in slive v srednjedebejni obliki: Wangenhajmska, Domača češplja, Viktorija, Jefferson. — I. vrsta po 10.- Din; II. vrsta po 5'- Din.

ČREŠNJE v visoki in srednjedebejni obliki: Crna hrustavka, Brusniška bela hrustavka, Rdeča hrustavka, Pozna rd. debela hrustavka. — I. vrsta komad po 12'- Din; II. vrsta komad po 6'- Din.

VISNJE v srednjedebejni in grmičasti (pritlični) obliki: Ostheimska, Lotovka, Vel. Gobet, Minister Podbielsky. — I. vrsta komad po 12'- Din.

BRESKVE v grmičasti obliki: Mayflower, Aleksander, Zmagovalka, Amsden, Triumf, Mignon, Wadel, Kraljica vrtov, I. H. Halle. — I. vrsta komad po 8'- Din.

MARELICE v grmičasti obliki: Klosternejburška, Nanciška, Breda. — I. vrsta komad po 15'- Din.

OREHI visokodebejni: Tankolupinasti I. vrsta komad po 8'- Din.

odnaM

Trtnica in drevesnica kmetijske podružnice v Konjicah.

Trte se oddajajo po dnevnih cenah.

Oddaja cepljenk za leto 1938. Enoletni trs:

Laški rizling na	rup. 9	modri burgundec	rip. portalis	moslavec	rip. portalis
" " "	rip. port.	rdeča žlahtnina	" " berl. 9	muškata Hamburg	rip. portalis
" " "	berlandieri	" " "	" × berl. 9	" " "	rip. berl. 9
renski rizling	" × rip. 8	" " "	berl. × rip. kober 5 bb	" " "	" Schwarzmann
zeleni silvanec	" × " 8	bela žlahtnina	rip. portalis	soviljon	" portalis
" " "	rup. 9	" " "	berl. št. 9	" " "	rup. št. 9
muškata silvanec	berl. × rip. 9	rdeča muškata	rup. št. 9	zeleni vetlinec	aramon rip. št. 1
" " "	" × " 8	žlahtnina		" " "	rip. portalis
bouvierova ranina	" × " 9	rdeča muškata	rip. × sol. 1616	rani rud. vetlinec	rup. št. 9
" " "	rup. št. 9	žlahtnina	rip. portalis	dišeči traminec	rip. portalis
žametna črnina	rip. portalis	traminec	rup. št. 9	muškatelec	" × berl. št. 9
" " "	berl. × rip. 9	kraljevina	rip. portalis	modra frankinja	" portalis
portugalka	berl. × rip. 9	moslavec	rip. Schwarzmann	" " "	" " "
" " "	rip. portalis	" " "	rip. × berl. kober 5 bb		
beli burgundec	" " "				

Dvoletni trs:

Zeleni silvanec	rip. portalis	laški rizling	rip. × berl. kober 5 bb	modra frankinja	rup. rip.
traminec	" " "	muškata silvanec	rip. portalis	" " "	rup. št. 9
" " "	rup. št. 9	žlahtnina	berl. × rip. št. 8	modra frankinja	rup. × berl. kober 5 bb
kraljevina	rip. portalis	" rdeča	rip. portalis	modri vranek	rip. portalis
renski rizling	" " "	souviljon	" " "	portugalka	" " "
" " "	rup. št. 9	rumeni muškata	" " "	bouvierova ranina	" × berl. kober 5 bb
laški rizling	rip. portalis	modri burgundec	rup. rip.	bela žlahtnina	" portalis
" " "	rup. št. 9	beli burgundec	" " "	rani rdeči vetlinec	" " "

Inserati se računajo po naslednjih cenah:

1/32 strani = Din 50 + Din 3' - ogl. takse	1/8 strani = Din 200 + Din 3' - ogl. takse	1 cela stran = Din 1600' - + Din 120' - oglj. takse (26 x 20 cm = 520 cm).
1/16 " = " 100 + " 7'50 " " "	1/4 " = " 400 + " 60' - " " "	
1/12 " = " 150 + " 7'50 " " "	1/2 " = " 800 + " 60' - " " "	

Priloge listu se računajo za vsakih 1000 komadov 100 Din.

Nalezljivo sramnično vnetje

in kužno zvrženje pri kravah škoduje tudi mlečnosti. Odvračevalno sredstvo je „Bissulin“. Dobiva se samo na živinozdravniški recept. Najmanjše tvorniško pakovanje 25 svečic. Nepokvarljivo, brez duha, nestrupeno.

Proizvajalec: H. Trommsdorff, Chem. Fabrik Aachen.

Zastopnik: „LYKOS“, Mr. K. Vouk, Zagreb, Jurjevska ul. 8.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo Ljubljana, Prešernova ulica 50 v lastnem posloplju

Telefon: 37-81, 37-82, 37-83, 37-84, 37-85

Brzjavni naslov: Kredit Ljubljana

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic, kuponov, nakazila v tuzemstvo in inozemstvo, Safe-deposits itd.

Mala naznanila.

Le proti predplačilu, vsaka beseda 50 par, najmanj 10 Din in 3 Din ogl. taksa. Upravištvu ne prevzame posredovanja. Vsakega 12. v mesecu se zaključni sprejemanje oglasov za prihodnjo številko.

Novo brinje

oddaja po ugodni ceni: Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonška cesta 8.

Za ukradene verige

20. januarja, se sviri proti nakupu in takojšnje obvestilo proti nagradi Alojziju Jarc-u, Zgor. Siška 23. Istotam tudi kmetisko posestvo naprodaj.

Cepljeni trs

garantirano čisti cepiči, selekcionirani, zdravi ter močno ukoreninjeni, dobite po najnižji ceni več vrst iz velike koncesionirane trsnice: Pepl Zamuja, Zrnova p. Slatina-Radenci. Zahtevajte cenik.

Sadno drevje

naročajte le pri zanesljivih drevesnicah katere vam nudijo v zjamčeni kakovosti. Drevesnica A. Sauperl Sv. Barbara pri Mariboru. — Zahtevajte seznam.

Iščem moža in ženo

večja vinogradništva, sadjarstva, poljedelstva in gojenja živine na manjšem posestvu. Z obširnimi podatki in zahtevami javiti se: Milovan Ban, Banja Luka (Vrhaska banovina).

Občni zbor

Posojilnice in hranilnice reg. z. z n. z. Moravče, bo dne 27. 2. 1938 v dvorani Zadržnega doma, Moravče št. 2 ob treh popold. Spored: 1. Poročilo načelstva, 2. Poročilo nadzorstva, 3. Račun za l. 1936 in 1937, 4. Revizijsko poročilo, 5. Volitev načelstva in nadzorstva, 6. Slučajnosti. — Načelstvo.

Cepljeno trsje

in korenike vseh boljših vrst po trsnem izboru prodaja Turin, Modrače, pošta Studence pri Polččanah.

Vinske sode

vseh velikosti, kadl in gnojilne sode (falte) prebarvane s karbolinom z razpršilnikom, izdelane po najnižjih cenah Jože Čizman, Tacen 74, pošta Št. Vid nad Ljubljano.

Montafonske telice in bikce potomci od bika „Better“ sin od „Bette“ ima na prodaj: **Oskrbništvu graščine Neukloster** pošta: Sv. Peter v Sav. dolini pri Celju.

Prešo za seno

skoraj novo, v brezhibnem stanju, proda za Din 3000,- in zdrave vinske sode zelo ugodno proda: Canjko, Slovenjgradec.

Cepljene trte

na običajnih podlagah iz vrst „Trsnega izbora“, nudi I. Trsničarska zadruga v Sloveniji, pošta Juršinci pri Ptuj. — Pišite po cenik.

Sadno drevje in cepljene trte

črnina, frankinja, portugalka, kraljevina, rizling, silvanec zeleni in muškati, žlahtnina bela, rdeča in muškata, burgundec, Alus-All, Bouvier rasina, Biser iz Szabe, muškati Hamburg, enoletne in dvoletne ima na prodaj: Trsnica Ferle, Svibno, pošta Radeče pri Zid. mostu.

Mlatilnico

že rabljeno v dobrem stanju kupi: Alojzij Tršan, Tacen p. Št. Vid nad Ljubljano.

Priložnostni nakup

24 šivalnih strojev „Singer“ in „Pfaff“, pogrezljivih in drugih, ki štikajo in štopalo, po neverjetno nizkih cenah naprodaj pri „Promet“ (nasproti Križanske cerkve). Tudi ob nedeljah dopoldan na ogled.

Med žganim ječmenom in sladno kavo je bistven razloček. Jedro navadno žganega ječmena (zgornja slika) ni izpremenjeno v slad, ampak je samo malo ožgana moka. Jedro Kneippove sladne kave je izpremenjeno v karameliziran sladni sladkor, ki hrani in krepi živce. Zato zahtevajte vselej Kneippovo!

Kneippova

samo v takih-le zavitkih!

Sadno drevje. Vinsko trsje

in korenjake v dobri kakovosti vam nudi: Trsnica in drevesnica „Ceh“, Sv. Bollenk v Slov. Gorcah.

Mlin

skoraj nov, na pogon, za mletje vseh vrst žita poceni naprodaj. Pojasnila daje Anton Legat, Selo 13, Zirovnica, Gorenjsko.

Razstreljivo za kamnolome

kamnikiti, vžigalne vrvice, kapice, smodnik, lovske potrebščine dobite v konces. trgovini L. Fürsager, Radovljica.

Umetno valjenje

strokovno pravilno in najceneje pri „Niko“, Poljane, p. Št. Vid nad Ljubljano.

Požiralnikove cevi proti napanjanju govedi. **Trokarje - Klešče za tetoviranje in zaznamovanje prašičev in govedi - Ušesne znake in klešče za pritrditev - Tehtnice za goved in prašiče - Nosne obročke za bika in klešče za pritrditev - Obročke za perutnino in golobe v raznih vrstah** in razne živinozdr. instrumente za živinorejo in perutninarske potrebščine izdeluje in dobavlja:

F. HEJNÝ, Malšice u Tábora, Čehoslovaška

V zalogi pri Kmetijski družbi v Ljubljani.

Vsak zavaruje
edinole pri naši domači

Vzajemni zavarovalnici

v Ljubljani

požar, vlom, steklo, zvonove, jamstvo,
nezgode, življenje
in pri

„KARITAS“ oddelku

posmrtnino, doto in starostno preskrbo

Centrala:

v Ljubljani, Miklošičeva c. 19
Lastna palača - Telef. 25-21 in 25-22

Podružnice in glavna zastopstva:

Beograd: Pašičeva 10
Celje: Palača Ljudske posojilnice
Sarajevo: Zvonimir. obala 9
Split: Ulica XI. puka br. 22
Zagreb: Ulica Kraljice Marije 36
Maribor: Loška 10 in Orožnova 8

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Telefon:
štev. 28-47

v Ljubljani

Brzjavi:
„Kmetiskidom“

reg. zadr. z neomejeno zavezo

Tavčarjeva ulica 1

Račun Poštne hranilnice štev. 14.257
Račun pri Narodni banki.

Nove vloge

vsak čas razpolož-
ljive obrestuje po

4% do 5%

Za vse vloge nudi
popolno varnost.

Otvorja tekoče račune.

Eskontuje menice.

Daje kratkoročna posojila.

Izvršuje ostale denarne posle.

ZAUPAJTE DENAR

DOMAČEMU ZAVODU!

Najuspešnejše sredstvo za rejo
domače živine je brezdvomno

MASTIN

ki pospešuje rast, odebelitev, in omastitev domače,
posebno klavne živine. — Jasen dokaz neprecenljive
vrednosti „MASTINA“ so brezštevila zahvalna pisma

Cena: 5 škat. 46 Din, 10 škat. 80 Din

Lekarna TRNKOCZY

LJUBLJANA, Mestni trg 4 (Zraven Rotovža)

Laneno olje, firnež, barve, lake, kit, lan, tropine

ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne
kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi,
najugodnejše kupite pri domačem podjetju

MEDIĆ ZANKL

tovarna olja, lakov in barv

družba z o.z., lastnik FRANJO MEDIĆ

Centrala v Ljubljani, podružnice v Mariboru in Novem
Sadu. — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah

Sadjarji!

Le z zimskim zatiranjem drevesnih škodljivcev in
bolezni dosežete obilno in zdravo sadje.

Škropite sadno drevje s preizkušenimi in znanimi
karbolineji.

Avenarius - DENDRIN 8 — 10%

NEO - DENDRIN 4 — 5%

in žvepleno-apneno brozgo „HRASTNIK“

1 kg Neo-Dendrina je tako učinkovit kot 2 kg
Dendrina, zato velik prihranek v ceni, tovarni in
in posodi.

Neo-Dendrin, Dendrin in žvepleno-apnena brozga
so pod stalno kontrolo pristojnih kmetijskih
poskusnih in kontrolnih postaj.

Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku
d. d., Hrastnik

oddelek za proizvodnjo Sredstev za znščito rastlin.

Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku d. d.

Obratovališči: Celje in Hrastnik

izdeluje in prodaja naslednje vrste fosfatnih gnojil:

RUDNINSKI SUPERFOSFAT 16% in 18% KOSTNI SUPERFOSFAT KMF 18%, 19%
FOSFATNO ŽLINDRO 6%, 10%, 18%

razen tega dobavlja tovarna:

Mešana gnojila KAS
Kostno in apnenčevo moko

nadalje ima stalno na zalogi:

Kalijevo sol 40% za gnojenje
Čilski soliter 16% za gnojenje

Vsa navedena gnojila se prodajajo po najnižjih dnevni cenah pri Kmetijski družbi v Ljubljani in pri skladiščih v Celju, Mariboru in Novem mestu.

Sadjarji! Le tisti ima v sadjarstvu lep vir čistega dohodka, ki skrbno zatira škodljivce in neguje drevje ter si na ta način zagotovi zdravo in lepo sadje. Preiskave znanstvenikov in dolgoletne izkušnje praktikov izpričujejo, da je

ARBORIN

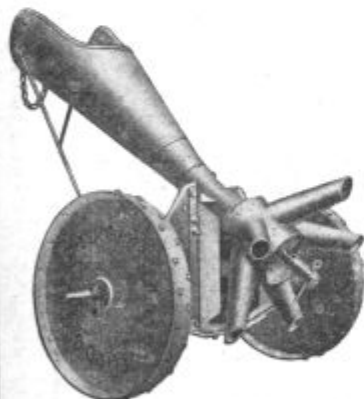
odlično sredstvo za zimsko in spomladansko zatiranje sadnih škodljivcev.

„CHEMOTECHNA“ družba z o. z., Ljubljana, Mestni trg 10

Tvrdka priporoča razna razkuževalna sredstva za dom in hlev, cepilno smolo, mazavo milo in slično.

Arborin in cepilna smola v zalogi tudi pri Kmetijski družbi in njenih skladiščih.

100% izkoriščanje gnojnice.

„Turbo“

razpršilnik za gnojnico

Razprši isto v širini 8 metrov. Prospekte razpošilja in praktično predvaja, zastopnik

Posestvo Ed. Suppanz
Pristava

Največji slovenski denarni zavod

Mestna hranilnica ljubljanska

ima

lastnih rezerv okoli din 25,000.000.—

Prirastek novih vlog v decembru 1937 din 5,300.000.—

Prirastek novih vlog od 1. — 13. januarja 1938
din 5,560.000.—

Nove in oproščene vloge v skupnem znesku
din 203,000.000.— so vsak čas razpoložljive.

Za vse obveze hranilnice jamči

Mestna občina ljubljanska

J. Blasnik nasl.

Univerzitetna tiskarna

LITOGRAFIJA, OFFSETTISK, KARTONAŽA
ZALOŽNIŠTVO VELIKE PRATIKE
VREČICE ZA SEMENA

Ljubljana, Breg 10-12

UUSTANOV.
LETA 1828

Najstarejši grafični zavod Jugoslavije
izvršuje vse tiskovine solidno in poceni

Najnovejša in praktična sredstva za pokončevanje miši, podgan in drugih škodljivih glodavcev

„LEPIT“ plinski naboji

„LEPIT“ strupena zrna

„LEPIT“ prašek Zahtevajte navodila.

SCHERING, A. G. BERLIN
oddelek za varstvo rastlin

Glavno zastopstvo:

ZAGREB - Srebrnjak 55

V zalogi pri KMETIJSKI DRUŽBI v Ljubljani in pri njenih skladiščih.

Danes potrebujete gumeno obutev in tople nogavice!

35.-

46347-609
Za delo v hiši in na dvorišču, iz močnega črnega blaga z gumijevo podlogo.

6.-

Močna in topla bombaževa nogavica za dom in tržnico.

69.-

3925-68805
Najpraktičnejši in najmočnejši polčevlji za gospodinjstvo, ki imajo delo izven hiše. Izdelani od močnega bokska z elastičnimi in nepremočljivimi podplati.

5.-

Vsak praktični človek kupuje nogavice „RADIŠA“. Elastične in poceni.

39.-

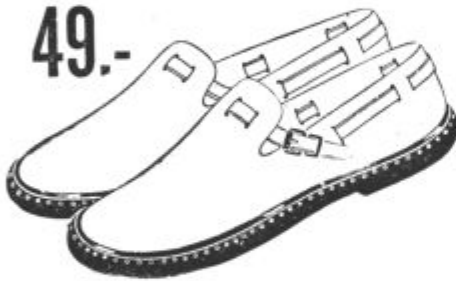
38235-611
Ženski polčevlji iz lak gume, podložene špice, služijo Vam odlično za dež in blato.

89.-

4767-68802
Čevlji za delavce in poljedelce iz mastnega kraviega usnja z nepremočljivimi gumijskimi podplati. Široka oblika teh čevljev Vam omogoča počasno in udobno hojo.

49.-

0707-68801
Močna in trajna opanka iz močne kože z neuničljivim gumijskim podplatom, kateri ne prepušča vlage. Najboljša obutev za poljedelca ob vsaki priložnosti. Zebliji na podplatih ne zarjave.

7.-

Močna bombaževa nogavica, katera čuva zdravje in prihrani denar.

99.-

97977-676
Guma je edini material, kateri ne propušča vode. Naš poljedelec, delavec v kanalu, na stavbi, v gozdu, na cesti i. t. d. se ne more zamisliti brez teh škornjev.

Bata

CENIK kmetijskih potrebščin pri Kmetijski družbi v Ljubljani, r. z. z o. z.

Njene zaloge se nahajajo: v Ljubljani, Novi trg 3; v Mariboru, Meljska cesta 12; v Celju, Aškerčeva ulica; v Novem mestu, Ljubljanska ulica; v Slov. Konjicah in v Brežicah. Navedene cene potrebščin so neobvezne in veljajo pri nabavi v Ljubljani; v drugih krajih se prištejejo še režijski izdatki za prevoz iz Ljubljane. Za blago, za katero niso cene navedene, zahtevajte pismene podatke.

Krmila

Koruzna, suha, za mletev sposobna, po dnevni ceni. Vreče po lastni ceni. Pri vagonem odjemu cene po dogovoru.

Maizena, odlična hrana za molzne krave, kakor za vse živali s 24% belančevine in 3% masti. Poklada se v suhem in nekuhanem stanju.

Klajno apno, v izvornih vrečah, težkih 50 kg, po Din 2.75 za kg, na drobno Din 3.80 za kg.

Orehove tropine 35% beljakovin in toličcobe po Din 170.— za 100 kg.

Lanene tropine z 38/40% beljakovin in toličče po Din 2.20 za 1 kg v vrečah po 50 kg.

Ribja moka v originalni vreči 100 kg po Din 5.50 za kg, na drobno Din 6.— za kg.

Ribje olje za živino, ročke po 5 kg Din 80.— za pošiljatve po pošti; v steklenicah po ¼ litra Din 14.—, v steklenicah po 1½ litra Din 26.—; v posodo kupca po Din 16.— za kg.

Živinska sol, v vrečah po 50 kg Din 75.—. Za sol in za vrečo Din 6.—.

Rudninski kamen za lizanje, komad Din 12.—.

Umetna gnojila

Apneni prah, rinfuza (prosto) naložen v Trbovljah ali Zagorski apnenici. Pri vagonem odjemu cene po dogovoru.

Apneni dušik 16%, v vrečah po Din 185.— za 100 kg, v pločevinastih posodah Din 211.—. — Za 1 ha 200 do 300 kg.

Čilski soliter, 15.5% dušika, v vrečah po 50 kg po Din 2.65 za kg. Pri vagonem in polvagonem odjemu cena po dogovoru.

Kaljeva sol. 42%. Na drobno po Din 160.— za 100 kg, vreče po 50 kg stanejo Din 80.—. Za 1 ha 200—300 kg. Pri vagonem in polvagonem odjemu cena po dogovoru.

Nitrofos, mešano gnojilo, 12% fosforne kisline, 4% dušika. Din 139.— za 100 kg.

Nitrofoskal-Ruše, mešano gnojilo, 8% kalija, 4% dušika in 8% fosforne kisline po Din 144.— za 100 kg. — Za 1 ha 400 do 600 kg.

Nitrofoskal-I, mešano gnojilo, 8% kalija, 8% dušika in 6% fosforne kisline, po Din 175.— za 100 kg.

Razklesana kostna moka, 30% fosf. kisline, ½% dušika, po 100.— Din za 100 kg. — Za 1 ha 250 do 300 kg.

Rožena moka, izborna dušičnato gnojilo za vinograde, po 250 Din za 100 kg. Vreče po 100 kg. — Za 1 ha 300—500 kg.

Rudninski superfosfat, 16%, po Din 107.— za 100 kg.

Pri pol- ali vagonem odjemu cena po dogovoru.

Tomaževa žlindra, 18% fosforne kisline, po Din 125.— za 100 kg. Vagona dobava po dogovoru. Vsak % fosforne kisline po 6 Din več za 100 kg. Opozarjamo vse naročnike, da se ne moremo vezati na 18% blago, ker moramo prevzeti žlindro od tovarne le od 18—20%. Tovarne zamorejo blago dobavljati le po izpadu produkcije.

Fosfatna žlindra je domač proizvod in najcenejše fosforno gnojilo z 18% fosf. kisline. Cena Din 87.— za 100 kg.

Cene za polvagoni odjem in kombinirane pošiljke raznih gnojil se odražajo od primera do primera. Vse navedene cene veljajo do nadaljnjega ter se morejo po nabavnih stroških menjati.

Semena

Vsa naša semena so najboljše vrste, zanesljivo kaljiva, predenice prosta, preiskana po drž. kmetijski poskusni in kontrolni postaji v Ljubljani ter plombirana v originalnih vrečah.

Domača detelja, garantirano slovensko blago	Din 15.—
Lucerna, pristna banaška	" 25.—
Švedska detelja	" 37.—
Hmeljska lucerna	" 14.—
Bela detelja	" 32.—
Mačji rep	" 13.—

Pasja trava	Din 20.—
Francoska pahovka	" 18.—
Angleška ljulika	" 11.—
Laška ljulika	" 10.—
Travniška bilnica	" 14.50
Travniška latovka	" 25.—
Lisičji rep	" 50.—
Vrežasta šopolja	" 25.—
Pasji rep	" 26.—
Ovčja bilnica	" 34.—
Esparjeta	" 9.—

Zmesi travnega in deteljnega semena, sestavljene po strokovnih navodilih iz zgoraj navedenih vrst stanejo:

1. za barski svet	Din 20.—
2. za peščeno zemljo	" 20.—
3. za srednjetežko zemljo	" 19.—
4. za težko zemljo	" 19.—
5. mešanica za vrtove, nizka trava	" 21.—
Korenjevo seme, dolgo, zlatorumeno	" 26.—
Semenska pesa, Eckendorfi, rumena	" 7.—
Semenska pesa Mammuth, rdeča	" 7.—

Pri odjemu originalnih vreč, cena po dogovoru.

Vreče iz jute kakor tudi poštnina se računajo posebej po lastni ceni.

Semenska jara grahara Din 3.— za kg.

Semenski oves, navadni Din

Semenski oves, originalni češki po Din 0.— za kg.

Semenski ječmen Din 0.— za kg.

Vse navedene cene veljajo do nadaljnjega ter se morejo po nabavnih stroških menjati.

Sredstva za razkuževanje žita

Ceretan, sredstvo proti snetjavosti, za namakanje, v zavrtkih po 250 g po Din 25.—.

Ceretan, sredstvo proti snetjavosti, suhim potom, v zavrtkih po 150 g po Din 7.50.

Sadjarsko in vrtnarsko orodje

Cepilni noži „Kunde“. Ročaj iz trdega lesa, z močnimi, medenimi vložki, dolžina ročaja 10 cm. Cena komadu Din 35.— (slika 1).

Cepilni noži „Kunde“. Ročaj iz trdega gumija, z močnimi medenimi vložki, dolžina ročaja 10, 10.50, 11 cm. Cena komadu od Din 34.— do 36.—.

Vrtni noži obrezači „Kunde“ za obrezovanje drevja. Ročaj je iz poliranega orehovega lesa, z močnimi medenimi vložki. Dolžina ročaja 9.50, 10, 10.50, 11 cm. Cena komadu Din 42 do 55 (slika 2).

Drevesne škarje „Kunde“ z medeno varovalko in zaklopko. Dolžina 20—23 cm. Cena komadu Din 40.— do 52.— (slika 3).

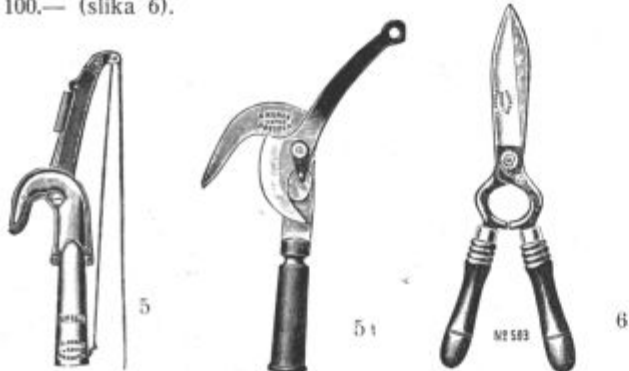
3

Drevesne škarje „Kunde“, dolžna 20—22 cm. Cena komadu Din 170.— do 190.— (slika 4).

4

Drevesne škarje, navadne, od Din 15.— do 35.—
Škarje za gosenice „Kunde“, s potegujočim rezilom. Cena komadu od Din 20.— do 35.— (slika 5).
Drevesne škarje za obrezovanje vrhov, za rezanje cepičev in gosničnih gnezd. Cena komadu Din 165.— in 210.— (slika 5a).
Peresa za škarje, domače, po Din 0.75 za komad.
Peresa za škarje „Kunde“ po Din 1.75 za komad.
Brusni kamni za kundejeve nože, po Din 30.— in 46.—
Škarje za striženje mej ali vrzeli. Cena komadu Din 55.— in 100.— (slika 6).

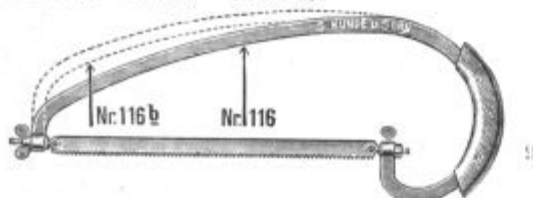
Drevesna žaga „Kunde“, prvovrstno jekleno rezilo, Cena Din 65.— (slika 7).

Drevesna žaga z lesenim ročajem. Cena Din 25.— (slika 8).

Drevesna žaga z dvema vijakoma, s premikajočo klino. Cena od Din 25.— do 50.— (slika 9).

Žični koški za varstvo drevja pred zajci. Komad Din 8.—
Drevesne ščeti (krtače) za čiščenje mahu in lišaja z debel in vej na starem drevju. Cena za male Din 22.—, za velike Din 40.— (sliki 10 in 11).

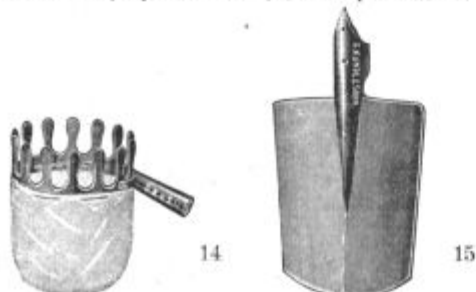

Strgulje za strganje stare skorje na drevju. Cena komadu Din 20.— in 25.— (sliki 12 in 13).

Sadni obirači po Din 15.— (slika 14).

Pasti za voluharje po Din 5.—, cevke po Din 13.—

Lopate za štihanje „Kunde“ po Din 80.— (slika 15).
Vilaste lopate „Kunde“, iz močnega jekla. Cena Din 100.— (slika 16).

Lopate za štihanje, navadne, po Din 24.—
Lopate za nakladanje (zajemalke) po Din 20.—
Grablje, železne, 10 do 16 zob, izsekane in kovane iz enega kosa. Cena po Din 11.—, 14.—, 17.— in 18.—
Grablje na valj, 5—10 zob, Din 80.—
Vile, železne, s tremi roglji po Din 14.—, s štirimi roglji po Din 14.—
Vile, garantirane, s tremi roglji po Din 20.—, s 4 roglji po Din 20.—
Vrtno zalivalke Jajag, 3 l Din 155.—, 10 l Din 160.—
Kultivatorji „Kunde“ po Din 24.—, 28.—, 32.— in 37.—
Motike sejalne, komad Din 45.—
Škropilnik za trato in vrt, kompletni „Kunde“, prši vodo pod pritiskom od 8—12 m v premeru. Cena Din 45.—, s stolom Din 130.—
Ročna medena škropilnica Dresdensia Kunde z universalnim razpršilom za poljubno razprševanje vode na fino ali v kapljice in curk. Cena od Din 160.— do 180.— (slika 17).

17

Razpršilnik, ročni, Kunde Dresdensia, zelo praktičen za vrtove in sobne rastline ter cvetje na balkonih. $\frac{1}{2}$ l Din 35.—, $\frac{1}{4}$ l Din 28.—

18

19

Dražanski razpršilnik „Kunde“, zelo poraben za vsako steklenico z zamaškom, za zatiranje škodljivcev na sobnih in vrtnih rastlinah in za čebelarje. Cena Din 22.— (slika 20).

Zatiranje škodljivcev in bolezni na sadnem drevju in vrtu

Dendrin, sredstvo zoper drevesne škodljivce, v originalnih sodih po 100 kg Din 8.50, v posodi kupca po Din 10.— za kg.

Arborin, za zimsko škropljenje sadnega drevja; v steklenicah po 1½ kg Din 20.—, v ročkah po 3½ kg Din 50.—, v sodih po 100 kg Din 10.— za kg, v posodi kupca po Din 11.— za kg.

Biljobran, za škropljenje sadnega drevja proti raznim škodljivcem, v posodah po 100 kg Din 11.— za kg, v posodi kupca po Din 12.— za kg.

„Hinsberg“ pasovi za lovljenje drevesnih škodljivcev, zavitek Din 27.—

Arbocol papir, za napravo pasov v varstvo proti plezajočim mrčesom po deblu, v zavitkih približno 50 m Din 20.—

Arbocol lepilo za mazanje drevesnih pasov, 250 g Din 14.50, 500 g Din 23.50, 1 kg Din 43.75.

Cepilna smola v škatlicah po ½ kg Din 7.50, ¼ kg Din 14.—, ⅓ kg Din 27.—

Modra galica, — Din 7.50 na drobno — vagonška naročila popust.

Zelenilo I. G. v zavitkih po 15 dkg Din 10.—, ⅓ kg Din 25.—, 1 kg Din 50.—

Žveplovoapnena brozga zoper različne glivične bolezni, zlasti kodravost na breskvah, proti ka, arjem in pršicam ter grizlicam, za zimsko in poletno zatiranje, Din 6.— v steklenici za kg; podružnicam cene po dogovoru.

Solbar, zavitki po 1 kg Din 20.—, po 5 kg Din 19.—, za kg.
Kvasija (mušji les), izborno sredstvo za zatiranje raznih uši in grizočega mrčesa na sobnih in vrtnih rastlinah, zavitek Din 5.—, 1 kg Din 20.—.

Tobačni izvleček v sodih po približno 100 kg, po Din 5.— kg, na drobno v pločevinastih posodah 4½ kg Din 40.—, v steklenicah 2 kg Din 15.—, 1 kg Din 8.— z embalažo vred. Po pošti se pošilja le pločevinaste posode.

Mazavo milo po Din 12.— v posodi kupca.
Aphidon, sredstvo za pokončavanje listnih in krvavih uši, v posodi po 1 kg Din 50.—, ½ kg Din 15.—.
Aresin (krečni arzenat) kg Din 36.50, 250 gr Din 10.—.
Nosprasiť, zavitek po 5 kg Din 22.— za 1 kg, 1 ka Din 25.—.
Meritol (kalcijev arzenat), 400 gr Din 15.—.
Zello-pasta proti voluharjem, Din 15.50, zrnje proti mišim Din 8.— za zavitek.

Škropilnice za sadno drevje

Ročna škropilnica „Nova“, 1½ l vsebine, Din 175.—, „Top“ Din 175.—, cevi za podaljšanje „Nova“ škropilnice Din 12.—.

Samodelna nahrbtna škropilnica A. H. 20, trdke Nechville, po Din 1300.— z bambusovo cevjo vred; **Vega**, francoski sistem, po Din 1340.—.

Samodelne nahrbtnne škropilnice Kovina: 16 Din 1050.— z bambusovo cevjo vred.

Prevozna škropilnica za sadno drevje in hmelj „Vindex“, ročno prevozna, s 5 m gumijevimi cevmi, 2 podaljška po 75 cm in patentnim razpršilnikom, z 2 cevmi po 2 m Din 2850.—.

Razpršilnik „Kovina“ po Din 25.—.

Vinogradniške in kletarske potrebščine

a) Zatiralna sredstva proti boleznim in škodljivcem na vinski trti

Modra galica, Din 7.50 na drobno; za vagonko naročilo veljajo posebne cene.

Žveplo, dvojno vtilirano po Din 350 za kg.
Salojidin (antiklor natrijev tiosulfat), vreče po 100 kg po Din 5.— za kg, v manjših količinah po Din 5.50 za kg.
Uranina zelenilo, v zavitkih po 1 kg Din 60.—.
Fenofaleinov papir za preskušanje galične zmesi po Din 1 za zvez.
Ratija, ličeje po Din 14.— kg.

b) Škropilnice in razni predmeti

Trtne škropilnice, bakrene, original **Austria** Din 500.—, **Jubila** Din 550.—.

Potrebščine k škropilnicam: Kolenca po Din 10.—, dvojni razpršilnik Din 60.—, prehodna pipa s cečilom Din 25.— ali 45.—, Nechville Din 90.—, navadni razpršilnik, kapica Din 10.—, igla Din 6.—.

Gumijeve cevi za škropilnice 10 × 3 po Din 10.—, 13 × 3 po Din 14.—.

Gumijeve kroglice po Din 2.50.
Gumijeve plošče po Din 8.— za komad.
Gumijevi trakovi: Reithoffer Din 110.—.

c) Kletarske potrebščine

Azbest za čiščenje vina po Din 80.— za kg.
Eponit za čiščenje vina po Din 50.— za kg.
Kalimetabisulfit, 10 dkg Din 4.—, 1 kg Din 27.—.
Žveplovski trakovi na azbestu po Din 16.— za kg.
Tanin ali čreslovina popolnoma čisti, brez tujega okusa in duha za čiščenje in boljšo ohranitev vina, 5 dkg Din 20.—, 10 dkg Din 40.—, ¼ kg Din 80.—.
Kalijeve lužnine za določanje kisline v moštih, vinu in brezalkoholnih pijačah, ¼ l Din 20.—, ½ l Din 35.—, 1 l Din 65.—, brez steklenice.
Kipelne vehe, lončene, velike Din 20.—, male Din 15.—.
Vinske in sadne stiskalnice z vsebino 60 lit. Din 1030.—, 80 litrov Din 1300.—, 100 litrov Din 1500.—.
Grozni reblač Din 1800.—.
Grozni mlin Din 900.—.
Sadni mlin Din 0.0.

22

23

Živinorejski in mlekarski izdelki

a) Živinorejski predmeti

Telečji napajalniki po Din 75.—.
Gumijevi seski za napajalnike, po Din 10.—.

b) Mlekarske potrebščine

Posnemalnik Vega E za 75 l po Din 1200.—.
„Baltic“ posnemalnik M. O. 60 l Din 1000.—.
Posnemalnik „Milena“ 35 litrov po Din 700.—, 45 litrov po Din 800.—, 60 litrov po Din 950.—.
Obročki za posnemalnike, mali po Din 5.—, veliki po Din 10.—.
Pinje, št. 1 za 5 l po Din 620.—, št. 2 za 10 l po Din 780.—.
Laktodensimeter (za določanje gostote mleka po profesorju Gerberju) Din 40.— in 50.—.
Sirišče, dansko originalno **Hansenovo**, v prahu (iz Kodanja), v škatljicah po 25 g Din 14.—, 50 g Din 26.—, 250 g Din 90.—, 500 g Din 210.—.
Brzoparilnik Alfa, s pocinkanim kotlom, 80 l Din 1800.—, 100 l Din 1950.—, 200 l Din 3200.—.
Brzoparilnik Wema, z bakrenim kotlom, 70 literski po Din 1400.—.

c) Živinozdravniški predmeti

Požiralnikove cevi, za teleta Din 70.—, za goved Din 225.—.
Trokarji, za teleta Din 45.—, za goved Din 55.—.
Irigatorji, kompletni (po 3 l), po Din 80.—.
Zaustavljači, ponikljani Din 60.—.
Garkon zoper živalske kožne bolezni 13 Din.

Škarje za obrezovanje parkljev Din 160.—.

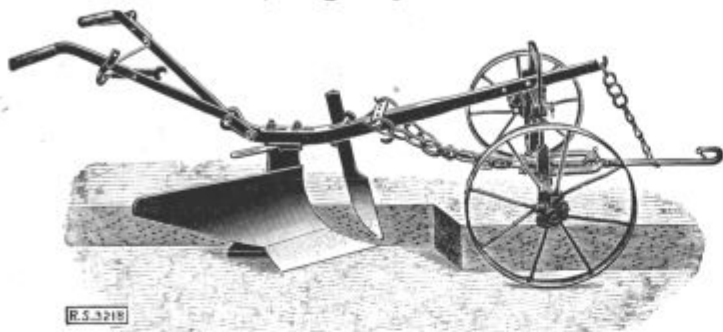
Mlečni katetri po Din 10.—
 Obročji za bipe, navadni, Din 15.—
 Toploмери za merjenje vročine po Din 25.—, Din 30.—

d) Perutninarski predmeti

Znamke za perutnino, celoloidne, po Din —.30 za komad,
 aluminijaste s številkamj po Din —.75 za komad, ušesne
 znamke za živino po Din 1.50 za komad.
 Aparat za kapunjenje Din 265.—
 Tehnica za jajca Din 50.—

Poljedelsko orodje in stroji

a) Plugji in plužni deli

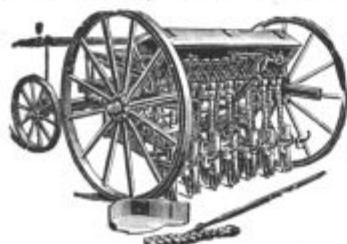
Sackovi plugji: D10 Mn Din 1325.—, 9SS Din 1200.—, D8Mn
 Din 1255.—, D7MN Din 1050.—, D6MNR Din 1000.—, Veit6Y
 Din 940.—, E6St Din 535.—, B6E Din 760.—
Obračevalni plug, NW7 po Din 1500.—
Dvobrazdni plug, lahki ZRB6 po 1100 Din.
Glave: D9SS po Din 380.—, D8 po Din 450.—, za
 sene pluge Din 160.— do 190.—, **obračevalna HNW5** in 7 po
 Din 500.—, **osipalna HUN** Din 480.—, SUN na dve brazdi
 Din 420.—, D7MN Din 375.—, D6MNR Din 340.—
Lemeži: D10 Din 45.—, 9SS Din 50.—, D8 Din 42.—, D7
 Din 35.—, D6 Din 33.—, E6 Din 25.—, obračalni Din 70.—
Plazi za D6 in D7 do Din 22.— za komad.
Črtala za D7 in D6 po Din — za komad.
Deske, Sack za D8MN po Din 140.—, D6 Din 90.—
Plužna s peresnim podzemeljskim rahljačem, sistem
 Bendhack, po Din 1200.—
Izruvač za krompir, sedemdelni, Din 320.—
Osipalnik HUN po Din 750.—, BHR Din 380.—

b) Njivske brane

Dvodelna Din 700.— do 750.—

c) Travniške brane

Travniške brane z zvezdnimi členki: Z2 široka 1.85 m,
 težka 52 kg Din 810.—, Z3 široka 1.50 m, težka 50 kg Din 800.—;
 z noži: N3, široka 1.80 m, težka 78 kg Din 950.—, N2, ši-
 roka 1.50 m, težka 67 kg po Din 850.—
Kombinirana travn. in njivska brana KW1, dvodelna, ši-
 roka 1.50 m, težka 60 kg po Din 600, njivska brana KW2, ši-
 roka 2.25 m, težka 88 kg, trodelna po Din 1000.—
Brane na krožnike SE 10 L Din 3500.—
Planeti št. 8 — kot okopalnik, osipalnik in kultivator, glo-
 bočina izpremenljiva, teža okoli 40 kg, Din 760.—, štev. 18
 Din 180.—
Glave za planet, komad po Din 150.—
Kultivator s 7 peresi B. C. Din 1750.—
Sejalni stroj Sack, devetvrstni BETTA Din 4500.—

Sejalica Unikum, 14 vrstna Din 6000.—
 Sejalica za koruzo, dvovrstna K. J2 Din 800.—

d) Slamoreznice

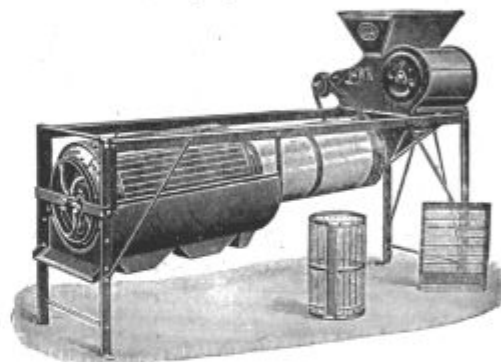

Slamoreznica Köla H320 za motorni pogon po Din 2800.—,
 KS2A za ročni pogon Din —.—

e) Gnojnične sesalke

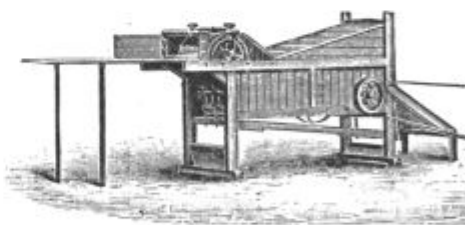
Sesalke Monachia (gnojne pumpe) 330 cm po Din 700.—,
 360 cm po Din 720.—, 390 cm po Din 760.—, 420 cm po Din
 800.—, 450 cm po Din 820.—, 290/420 cm po Din 880.—
Sesalke, domač izdelek, v dolžini 3 m Din 500.—, 3.90 m
 Din 605.—
Sesalke, F450, Din 1000.—
Sesalka „Kremžar“, dolžina 3 m Din 1050.— 3.50 m po
 Din 1100.—, 4 m Din 1150.—
Razpršilnik za gnojnične sode po Din 95.—

f) Trijerji in čistilniki

Trijerji (originalni Heidovi), V/2 po Din 6300.—
Sortator Heid XXV/3 Din 5500.—
Sortator Banat Din 2000.—
Zitočistilniki: „Č“ Din 900.—, „K“ Din 1350.—, „E“ Din
 1400.—

g) Razni stroji in orodja

Mlatilnice B2 57 cm širine, s tremi tresali Din 4500.—
Jura, 57 cm širine, s tremi tresali in navadnim čistilom Din
 5500.—, navadne mlatilnice na motorni pogon Din 1800.—, za
 pogon z vitlom Din 2300.—
Kose, za člane Din 25.—
Robkač za koruzo, mali ročni po Din 65.—, R. R. Din
 850.—, EMR po Din 1000.—
Drobljač (šrotar) za oves EMO, po Din 1500.—
Brzoklepalnik „Stubaier“ po Din —.— za kom.
Reporeznice, domače, male po Din 370.— in Din 540.—,
 velike po Din 700.—, EWL Din 550.—, EWB Din 650.—

Pozor, kmetovalci!

Velika stalna razstava raznih kmetijskih strojev,
 plugov in orodja; ugodna nakupna možnost.